

APIE KOMEDIJĄ IR MUS PAČIUS

"Aukso žąsies" filmo premjeros belaukiant

A. LANDSBERGIS

Komedija tebėra podukra ir lietuviškoj scenoj ir galvosenoj. Gal todėl, kad mūsų istorijoje tiek liūdetas, raudota — deja, nebe pagrindo. Mūsų literatūroje retai juokiamasi erdviai, taip kad stiklinės imtų barškėti kitame pasaulio gale. Kai lietuvis ima ieškoti dvasiai peno, jo ranka paprastai sustoja prie svarių tomų, kurių autoriai nesisųpso. O komedija? Trumpam pasižmonėjimui, atsiprašanč. Ji visad — "tik" komedija, "tik" farsas.

Ar esame nesijuokianti tauta?

Priežodinių lietuvių dorybių sąrašas lėtas rimtumas stovi pirmose eilėse, tarp darbštumo ir kuklumo. Juokas, humoro gysla, judesio šmaikštybė dera tik čigonams, vengrams, italams, ar panašioms padaroms. Kiek lietuvių motinų, išleisdamos dukteris į šokius, perspėjo jas vengti linksmybių ir kalbių, o patarė šokti su rimtaisiais ir tyliaisiais. (Kai dukterys išteka ir pamato, jog jų vyrai rimti ir tylūs, nes jie neturi ko pasakyti, lietuvių dorybių sąrašas dėl to nepasikeičia — amžina tautos išmintis stovi aukščiau už prabėgančią patirtį.)

Komiškoji dvasia ir komedijos žanras ne tik lietuviuose laikomi prieangyje. Kiek muzikos kritikų atsisakė penketuku įvertinti Mozarto operas, nes jose tėra pora arių minorine gaida. Istoriai gal atsektų tokio nusiteikimo užuomazgą į romėnų griežtą, stiliaus padalijimą į "rimtąjį" ir "žemąjį" — "sermo gravis" ir "humilis". O "žemasai" stilius tebuvo tinkamas kvailiems žmogeliams ir mažiems įvykiams vaiduoti.

Tai anaipol nereikiška, jog lietuvis per amžius vaikščiojo išstusiu veidu. Kur bepanertum ranką mūsų tautosakon, saujoj visad liks keletas humoro karolių. Mūsų liaudis jau seniai patyrė, kad šamojus padeda pergyvent visokius negandus ir bėdas. Airiai, badavę ir kentę nemažiau už lietuvių, gal dar geriau jautė humoro gyvybinę galią ir juokėsi plačiau bei garšiau. Jų dramai ir poezijai tai labai išėjo į naudą. O jeigu komedijos žanras padeda žmogui ir tautai išgyvent, tai jau vis dėlto jis gana rimtas dalykas.

Šiame numery:

- Aš vienas tiek sveriu.
- Apie komediją ir mus pačius.
- Antano Mončio darbai Milane.
- 69 meno galerija Chicagoje.
- "Paskutinis išiekinimas".
- Prieš komunizmą nedrebanti rašytojo balsas.
- Kazio Bradino eilėraščiai.
- Domingos Monteiro novelė.
- Dar apie absurdo teatrą.
- NEREM suvažiavimas ir paroda.
- Nauji leidiniai.
- Filmų įvairumai.
- Kultūrinė kronika.
- Moterų gyvenimas.

O kaip su filmu ir farsu?

Tokios rimtos ir nerimtos mintys ateina, perskaičius Birutės Pūkelevičiūtės komedijos (farsas, pasakos, etc.) "Aukso žąsies" tekstą, jau nuskambėjusį scenoje ir gruodžio 4–5 Chicagoje, o paskui ir kitur, atgimstantį spalvoto filmo rūbe. Kad filmas sukels juoko, neabejojau. Taip pat tikėjosi, kad lietuvis žiūrovas sugebės įžiūrėti, kiek rimtybės ir meninio sugebėjimo reikalauja tokie dažnai atgalia ranka atmetami žodžiai, kaip "filmas" ir "farsas".

Į filmą mūsųose dažnai žiūrima kaip į hollywoodinių sapnų peryklą ar į grynai techniška amatą, nesiderinantį su meninio spontaniška natūra ir "dvasiniu" įkvėpimu. Išėina, lyg tarp aparatų ir instrumentų, mūzos tylėtų. Birutė Pūkelevičiūtė, rašiusi eiles, romanus plunksnakočiu bei mašinėle, nejučia esminio skirtumo tarp tų visų menų ir "pusmenų". Jai filmas tėra skirtinga išraiškos priemonė. Pagrindinis skirtumas tėra tas, kad filmas reikalauja daugiau darbo ir vargo. Panašiai ir su farsu. Šis žodis paprastai išsiskiria scenoje bėgiojančių, griūvančių ir po lovą lendančių žmogystų vaid. Tikroviškieji gi sutverti geram farsui — suderinti pekišką, fejerverkišką tempą su matematiška precizija — reikia meistriškos rankos.

Stabtelėjimas prie "Aukso žąsies"

"Aukso žąsies" nėra gryno farsas pavyzdys. Jos tempas ne karštilgiškas, bet puikiai burbuliuojantis, kaip beįkauštančių pokalbis. Dialogas ir veiksmas išplaukia ne tik iš situacijos reikalavimų, bet dažnai ir iš poetinio vaizdo ar paskiro žodžio (pvz. "cibukas"). Kaip paprastai, jauti, kad laiko apstu, tad ir prologe "šamokslininkai" gali nuodugniai išsiverkti ir Fortunatui įmanoma prisiminti visą karalystės istoriją.

Imdamasi rašyti visą "Žąsies" dialogą eilėmis ir, negana to, trumpomis 7–8 skiemenų eilutėmis, Pūkelevičiūtė smarkiai rizikavo. Toksai gorsetas gerokai apriboja veikalo tėkmę bei įvairumą ir lengvai gali nuslysti į tai, ką mes vadiname "dzinguliukais", o anglosaksai "doggerel". Autorės garbei reikia pasakyti, jog ji gera daili sugebėjo išvengti tokių pavojų ir suteikti savo eilėms lengvumo ir menuetinio grakštumo.

Mūsų komedijoje dažniausiai du variantai: kaimiškasis butinis "Schwank" ir miesčioniškas, glaudžiai susijęs su sentimentalija pjese. "Aukso žąsies" gi turi kelis klodus: dramatinę pasaką iš brolių Grimų, itališką Comedia dell'Arte ir lietuvišką tautosaką (Samonėlė, lyriškieji interliudai ir t.t.). Tuo būdu, tai "negryna" komedija. Bet čia reikia pridurti, jog drama yra pats "negryniaus" (Nukelta į 2 psl.)

Antanas Mončys prie savo skulptūros Milane (Italijoje) ten atidarytame parko muziejuje. Nuotrauka Gerard Cosnard

SKULPTŪRŲ MUZIEJUS PO ATVIRU DANGUMI

Antanas Mončys didžiausioje tarptautinėje parodoje Italijoje

Nuo 1965 m. rugsėjo 11 d. Milane, Museo d'Arte Moderna Legnano, vyksta pirmą Tarptautinę skulptūros parodą. Tai yra toks pirmas Europoje muziejus, kur daugumas skulptūrų ištatyta gryname ore, parke tarp medžių, alėjų, takų, takelių. Visas tas plotas užima 40,000 kv. metrų. Šitokia aplinka todėl ir buvo pavadinta Parku — Muziejumi.

Užmojo inspiratorius ir muziejus

Steigėjas Enzo Paganis — energingas entuziastas, noris sukurti didelį meno centrą, noris, kad muziejus nebūtų apdulkęs, o galėtų įkvėpti ne tik artistus, bet ir sukelti didesnę visuomenės entuziazmą domėtis meno klausimais.

Sumanymo projektą ruošė 2 architektai: Pecagnini ir Bianchi. Muziejaus pastatuose numatoma įrengti atvažiuojantiems menininkams studijos, konferencijų salę, biblioteką, teatrą, kinas ir bažnyčia. Jau 7 metai, kai Paganis su aštuoniolika mūrinių mūrijų įvairius pastatus. Parko vidury jau pastatytas romėniškas Vasaros teatras, kur bus vaidinami avangardiniai scenos veikalai ir pildomi muzikos koncertai. Po teatro yra tunelis, kuriuo artistai išėina į sceną. Tame muziejuje regimi žino-

A. LIUTKUS, Paryžius

miausių modernių skulptorių darbai — statulos, bareljefai, mozaikos: Richter, Leger (mozaika), Archipenko — Karalius Saliamonas 18 metų; Moore, milžiniškas Calder'o darbas; Gleize, Delaunay, Persner, Tomonory, Andre Bloc, Rambelli, Arp, Bazin, Bill, Toyfuku, Ferrari etc.

Vienas tarp septynių prancūzų

Atidarytosios parodos dalyviai buvo jon angažuojami asmeniškai. Sukviesta 63 tautų skulptoriai. Iš Prancūzijos pakviesti aštuoni, kurių tarpe ir mūsiškis skulptorius Antanas Mončys, dirbęs ir gyvenęs Paryžiuje. Parodos rengėjų buvo pageidauta, kad kiekvienas kviečiamas jos dalyvis ištatyti tik po 1 ar 2 savo darbus. Todėl kiekvienas stengėsi duoti kuo geresnius ir didesnius pavyzdžius, kad jie neišnyktų parke ir nedingtų tarp gėlių ir medžių. Antanas Mončys ištatė du didelius darbus: medžio skulptūrą, daugiau kaip 2 metrų aukščio, ir vieną granito skulptūrą. Žodžiu, visur darbai parinkta tokia medžiaga,

kad ji atlaikytų karštą Italijos saulę ir žiemos liūtį.

Skulptūros prie fontanų ir gėlių

Į parodos atidarymą buvo atvykę keliasedešimt meno kritikų, žurnalistų, Milano miesto ir valdžios atstovai, menininkai ir minia pakviestų svečių. Visi išsisklaidė po milžinišką parką, pilną vertingiausių skulptūrų. Prie fontanų, baseinų, gėlynų, jaunų žaliuojančių berželių visur randi pastatus, kurių sienos išpuoštos brangia mozaika. Kiek toliau Vasaros teatras, prieš kurį tarp medžių stovi sargyboje milžiniška, Andre Bloc sukurta, statula, dešinėje sieninė Lino Tinė skulptūra ir rėplioja Roberto Crippa "Personaggio", lyg geležinė jūros žvaigždė.

Neįprasta, bet žavinga

Skulptūros gamtoje sudaro savotiškai pakilią atmosferą. Niekieno nekludomas, vietomis tik medžiais sureguliuotas, natūralus apšvietimas, didelė tylos ir visa kita atrodė neįprastu, bet žavingu dalyku. Italijos meno pasauly tai buvo tikra sensacija. Apie parodą entuziastiškai atsiliepė visi didieji Italijos laikraščiai ir radijo komentatoriai. Iki lapkričio mėnesio apie šį neeilinį meno įvykį jau pasirodė straipsniai 29 laikraščiuose bei žurnaluose.

Kertinė Parasė

AŠ VIENAS TIEK SVERIU

Truputį nelabai gerai mus informuodavo, tebesant Vokietijoje, svečiai iš Amerikos, teigdami, kad mūsų Amerikoje laukia tik juodas darbas. Pradžioje tuo tikėjome, tačiau pasirodo, kad daugelis iš to juodo darbo lengvai galėjo pasprukti, pasiruosę braižybai, technologijai, slaugymui ir begalei kitų sunkesnių ar ne taip sunkių specialybių, kurių mes galėjome išmokyti dar Vokietijoje, jei nebūtume buvę taip jau liūdnai nuteikti, kad šiaip tik tik tie, kurie turi stiprius raumenis. Ne veltui tada buvo humoristiniame laikraštyje išspausdinta karikatūra, kurioje raumeningas bernas giriasi, kad jis ant emigracijos svarstyklų vienas tiek sverias, kiek trys Biržiškos.

Tai buvo tiesa, bet tik dalinė. Šiandien mes matome, kad nėra raumenys Amerikoje svarbūs, nors jie branginami, bet svarbiau mokslas, ir tie, kurie Vokietijoje, arba pagaliau ir Amerikoje, mokėsi, tie daugiau sveria ir tai matome net labai akivaizdžiai. Raumenų pati Amerika turi ir juos stengiasi kaip nors sukultūrinti, nes šandien raumenys mažai bereikiška, kada viskas vis labiau tvarkoma mygtuko paspaudimu, gi reikia mokslo žinoti, kur ji paspaust. Taigi, šioje pusėje gal kaip ir anojė, pamatėme, kad mokslas lieka mokslas ir prie to mokslo net anglų kalbos menkesnis žinojimas nebesudaro sunkumų, besiveržiant į vietas, kuriose daugiau reikia, negu vien tik ano šaunaus berno raumenų.

Nebeišlaiko raumenys konkurencijos su mokslu, o dabar daug kam paaiški, kad materialinės gėrybės neišlaiko konkurencijos su dvasinėmis. Plieninės mašinos pakeitė klevo grėblį, bet daina apie jį liko, sutrūnijo pilys, o liko žygiai lūpose ir knygos, visa išliko tai, ką žmogus kūrė, o ne ką krovė ir stengėsi vis labiau padidinti. Liko tai, ne ką grobė, bet ką atidavė kūryba, auksa, prasmingu darbu. Šiandien kalbame apie įvairius vėjus ir, klebinant lietuvių fondo reikalą, ne vienas gali pasakyti, kad dar kol kas jis vienas daugiau sveria nei visas lietuvių fondas. Šiandien ne vienas gali, kaip anas šaunusis bernas, šuktelėti, kad jis vienas sveria kaip keli fondai, tačiau sensta raumenys, griūna rezidencijos, prakiūra viloms stogai, o darbai ir žygiai ne tik kad išlieka, bet vis skaisčiau laiko tėkmėje sužėri, kaip buvusio prasmingo ir vertingo gyvenimo liudininkai, kaip palikėjai to turto, kuriuo mes ir šandien galime naudotis, ne viena, bet dešimt generacijų.

Nors ir daug sveriam ir daug turime, bet labai nedaug išlieka. Laikas suėda medį ir termait suėda mūrą, laikas,

anot poeto Šlaito, sulanksto kapų tvorelę kaip šiaudėlį ir kietus raumenis fabrikas iščiulpia ligi sausumo. Jei nieko nepalikai, kas po tavo pralaimėjimo kalbėtų už tave, tai esi dingęs begalinės laiko erdvės, užnešamas dienų kaip dulkių. Taigi, jei jau ne vienam atrodo, kad vienkartinė auka yra nuobodi ir tas vienkartinis gerumo parodymas greit išblėsta, gali aukoti Lietuvių fondui, kuris turės kalbėti už tave šandien ir rytoj ir dar daugelį metų.

Šiandien jau nepaslapstis, kad mirusieji drauge su gyvaisiais remia lietuviškąją kultūrą, ir jie ta prasme tebėra gyvi, šandien mirusiųjų pakotos sumos palaiko jaunimo reikalui leidžiamą vadovėlių, ir šandien tavo atnešta auksa užtikrins tavo išlikimą ateityje. Puikus daiktas turtas ir nuostabus daiktas pinigai, bet jie turi ne tik asmeniškai, bet ir mūsų kultūrai tarnauti, tuo pačiu jie ilgesniam laikui išneš ir patį aukotoją. Be abejo, Lietuvių fondas žino, jog geriau, kad kiekvieno aukotojo pavardė išliktų ne tik sąrašuose, ne tik bevardė Lietuvių fondo sąskaitoje, bet kad ji liktų ir knygoje, todėl ryžtasi išleisti savo narių vardyną. Ir gera kiekvienam bus, kai jo pavardė bus galima surasti vardynė, o ne vien tik adresu knygoje ar vėliau kapų paminkle.

Ne kartą buvo kalbėta, kad reikia šandien mums gyviems reikalams aukų, bet kas gi yra tas gyvasis reikalas, kas gi yra gyviau už jau dabar mūsų veiklą remiantį Lietuvių fondą. Juk mes įvairias statybas taip pat vadiname būtinu reikalingumu, nors daugybė lietuvių pastatų perėjo visai kitiems. Daug įvairių, net šimtatūkstantinių rūmų nebeneša jokio procento lietuvių, o juk ir jie buvo statyti gyviems mūsų tautos reikalams. Viskas reikalinga ir viskas naudinga, ir sunku pasakyti, koks paminklas yra gyvybiškesnis, ir kodėl LF nėra gyvybinis, jei jis neišsenka su vienintelio, momentui skirtu uždavinio įvykdymu.

Daug svėrė raumeningas bernas, daug sveria ne vienas daugiau ar mažiau prasimušęs lietuvis, tačiau jo stiprybė nėra, kiek jis sukrauna sau, nes Amerika ir taip turtinga, bet kiek jis suveda savo tautos negestancijai kultūrai palaikyti. Čia jis išlieka gyvas ir svaresnis, nes praeina karai ir marai, suėda laikas ir depresijos jaunystę ir turta, o išlieka tik tavo geri darbai, kurių laikas nesulanksto kaip kapų tvorelės. Lietuvių fondo vardynas apjungs visus į vieną šeimą, kuri jau dabar efektyviai remia viską, ko metų rūdys nepajėgia savo dantimis sutrupinti.

L. Galinis

69 meno galerija - naujas įrašas į lietuviškos Chicago kultūrinę gyvenimą

V. A. RACKAUSKAS

Vienas mūsų kultūrininkų išsitarė, kad Chicago dabar jau turi, ką seniai jai reikėjo turėti. Jis galvojo apie 69 meno galeriją.

Nuo seniau žinomi dailės meno mėgėjai p. Orentai prieš keletą mėnesių Chicagoje atidarė, taip vadinamą, "69" meno galeriją lietuvių apgyventame rajone, Marquette Parke. Galerija ribojasi tik lietuvių dailininkų darbais. Stasio Orento žodžiais — galerijos tikslas surinkti bei ne visų, tai bent daugumos lietuvių dailininkų bent po kelis darbus, padarant galeriją lietuvių dailininkų darbų reprezentacinį centrą ir kartu būnant lyg ir tarpininku tarp dailininkų ir visuomenės.

Dailininkai p. Orentų sumanymui pritarė. Laikė 4 mėnesių 29 dailininkai bei skulptoriai išstatė galerijoje daugiau kaip 200 darbų. Šiandien 69 meno galerija prilygo, o gal jau net pralenkė didžiausias Chicago miesto centro galerijas. Mūsų širdį dar ir tuo, kad reprezentuoja tik vienos tautybės dailininkus. Kitatačiau, apsilankę galerijoje, nenori patikėti, kad čionykščiai lietuviai ga-

li turėti tokį skaičių gerų dailininkų. Stasys Orentas planuoja išstatyti galerijoje visų mūsų dailininkų bent po keletą darbų.

69 meno galerijos durys atviro ir mūsų jauniesiems dailininkams, t. y. tiems, kurie jau čia yra baigę dailės mokslus. Nemažas skaičius iš jų turi savo darbus galerijoje išstatę. Šiuo metu 69 meno galerijoje dar vyksta dail. Ant. Petrionio, anglų mokyklos auklėtinio, darbų paroda. O jau galerijos savininkai p. Orentai rūpinasi ir naujų šio sezono parodų paruošimą.

Nauja galerijoje meno šventė bus tada, kada bus gauti iš Paryžiaus dail. Žibunto Mikšio grafikos darbai ir skulptūros. Šį kartą skulpt. Mončys atkeliauja į Ameriką ne su miniatiūrinių skulptūrų, bet su darbais, sveriančiais daugiau kaip 100 svarų.

1966 metų pradžioje vienuolė kazimierietė sesuo Marija Mercedes turės savo didžiąją darbų parodą taip pat 69 meno galerijoje. Lietuvaite sesuo M. Mercedes yra vienintelė Ame-

69 meno galerijoje, Marquette Pk., Chicagoje. Nuotr. V. Noreikos

rikoje vienuolė, gavusi iš Chicago Meno instituto magistro laipsnį su aukščiausiu garbės pažymėjimu.

Tad Mikšio, Mončio ir Mercedes parodų dabar ir laukiame.

Antros lietuvių meno galerijos atsiradimas Chicagoje višais atžvilgiais yra sveikintinas ir jos egzistavimas remtinas. Šalia jau seniai įkurtos Čiurlionio galerijos 69 meno galerija dabar yra gražus čionykštės mūsų meno veiklos papildymas ir pajavirimas, nieko nepaviržiant iš kiek skirtingus tikslus turinčios Čiurlionio galerijos.

Kaip žinome, Čiurlionio galerija nieko iš savo rinkinio neparduoda. Ji turi surinkti ir renka stipriausius mūsų dailininkų darbus ir juos saugoja, kol galės atiduoti laisvai ir nepriklausomai Lietuvai. Galerijoje nusipirkti darbų tegalima tik ten vykstančių parodų metu. Ir pačią galeriją tegalima laisvai lankyti tik tam tikromis progomis. 69 meno galerija atidara kasdien, ir kiekvienas jos lankytojas iš ten esamų mūsų dailininkų rinkinio gali bet kurį sau patinkamą darbą įsigyti. Daug čikagiečių ir iš kitur atvykstančių svečių tokia proga

jau yra pasinaudoję. Nuo galerijos atidarymo dienos ją aplankė jau daugiau kaip 2,000 žmonių. O tai tik dar pradžia, tik penktas mėnuo.

69 meno galerija jau yra labai akivaizdi ir prasminga Chicago lietuvių kultūrinio gyvenimo dalis. Dabar tik reikia, kad mes tą p. Orentų iniciatyvą palaikytume, kad ji neįsiblytų, bet dar plačiau ir sėkmingiau reikštųsi. O bus didžiausias galerijos savininkams atlyginimas, jeigu mes laiks nuo laiko jos patalposna uželsime.

KULTŪROS TEMOMIS KITUR

"PASKUTINIS IŠNIEKINIMAS"

arba trumpi pasisakymai apie knygą "Leonas Skabeika — Vidurnakščių aikštėse" ir dėl kai kurių parašymų apie ją.

Pereitais, 1964, metais okupuotoje Lietuvoje pasirodė "Vagos" leidyklos išleista 264 psl. knyga — "Leonas Skabeika — Vidurnakščių aikštėse". Leidinį parengė ir paaiškinimus parašė A. Sluckaitis, redagavo redakcinė komisija: J. Būtenas, V. Kubilius, A. Venclova (pirm.). Išleidimo vieta ir data: Vilnius — 1964 m. Anot redakcijos: "Šioje knygoje spausdinami Leonas Skabeikos poezija, autobiografija, laišškai, testamentas ir amžininkų atsiminimai", kažkodėl toje pat vietoje nepažymint V. Kubilius įžanginio rašinio: "L. Skabeika — žmogus ir poetas", kuriame šis, 1936 m. nuo džiūvos miręs, jaunas (buv. gim. 1904 m.) poetas pakeltas ant "pažangiųjų rašytojų lakto, tą pakeliamą paremiant ne tik "moralinių" testamentu, bet ir poetinės kūrybos tam tikrais pavyzdžiais.

Tos knygos išsamia apžvalginę ir anų dienų įvykių ir visokeriopos veiklos analizę davė Bronys Raila (irgi poeto amžininkas). "Dirvoje" išspausdintas keiškia ilgų "akimir-ku", pradėdams š. m. "D." 84 nr. ir baigdamas 101. kiekvienai tokiai "akimirka" parinkdamas po poetišką antraštę, kurių paskutinė šiaip skamba: "Naktį, tylią ir žvaigždėtą..." Ir jei skaitytojai nepalaidų manęs už tai slapto "Dirvos" reklamuotoju, kiekvienam iš jų patariau susirasti anuos numerius su tomis "akimirkomis" ir jas perskaityti, nes mūsų nepalastantis publicistas gana vykusiai, nors ir ne visur pakankamai ir taikliai, atremė tarybininkų užmačias paimiti aukštą kainą, išreiškiamą nepriklausomos Lietuvos niekinimu ir dabartinės okupuotos laipsninimu.

Jei Bronys Raila, kaip toje knygoje "aromatiškai ir spalvingai" paliestas savo rašymais ta tema būtų baigęs "Santėnio agonijos" "akimirkoje" pasakytais žodžiais: "Gaila, kad taip šurkšteliai pasibaigė mūsų kelių metų draugystė su Leonu Skabeika — L. P.", bet jis negalėjo kitaip pasibaigti "Ir todėl pasiliko ne pyktis, o gilus gailės. Ne tiek ironiška šypsena, kiek žmogiška užuojauta". Nebūtų reikėjo prie ty rašymų sugrįžti ir viešai prabilti. Bet jis, gerokai palamdes tarybinės propagandos dūda, savo priešpaskutinėje "akimirkoje" — "Paskutinis išniekinimas", į tąją dūdą pats papūtė visais plaučiais, net dar stipriau nei V. Kubilius, bet patys amžininkai, kurių priekyje ten stovi A. Venclova. O tai, arba Bronio Railos bendra sutartinė su amžin-

kais ir kitais galais, anot Rūtos Klevos Vidžiūnienės pavartotos antraštės, sukelia iškalbingumą, kiek kukliau — mano atsiliepimą keliolika eilučių.

1. Kaip daugis iš seniau atsimeina ir kaip dabar iš knygos aiškėja, velionis poetas Leonas Skabeika buvo palaidotas Viešniūose, katalikų kapuose su bažnytinėmis apeigomis, ne taip, kaip jis savo testamentu buvo įrašęs, ar anksčiau (laikėsiu, — L. P.) buvo pageidavęs, Taigi, toks palaidojimas, anot Bronio Railos, buvęs paskutinis velionio išniekinimas. Paskutinis išniekinimas — žiaurus dalykas ir žiaurus išsireiškimas, bet ryšium su knygoje ir su Bronio Railos rašymuose pateikiamais duomenimis (Bronio Railos nuorodytoji ligos priežastis bei velionies pasisakymai apie paskutinę veidmainystę — L. P.) tas išsireiškimas "paskutinis išniekinimas" arba "paskutinis išsinekinimas" iš tos liūdnos istorijos nebūtinai išbrauktinas, bet anų laidotuvių atveju žmonėms, įvykius vertinant lietuvišku požiūriu, jo neperidėjo naudoti. (Sakydamas — žmonės, turį galvoję ir "Dirvos" redakciją — L. P.)

Už tas laidotuves nuo Bronio Railos kliūva ne tik katalikų kunigams, bet ir studentams varpininkams, laisvamanių "papai" dr. J. Šliupai ir kt. Tačiau, dėl velionio L. Skabeikos testamentą prie jo kapo neskaitymo jis kiek švelnesnis už amžininką J. Būteną, savo atsiminimuose kategoriškai tvirtinantį: "Deja, fanatiškai neleidė padaryti". Nei J. Būtenas, nei Bronys Raila, betgi, nenurodo, ar iš viso kam nors iš laidotuvininkų, kad ir studentų varpininkų atstovams, specialiai iš Kauno į laidotuves atvykusiems, bebuvę noro tą testamentą prie kapo skaityti, — juo labiau, kad tas testamentas neį varpininkų spaudą nepateko, o A. Venclovos laidotuvėse nebūta. Bronys Raila pasitenkino pasakyti: "nebuvo leista viešai perskaityti" kapinėse.

Prie tos paskutinio išniekinimo "misterijos" Bronys Raila savo "akimirkoje" prijungė "atsiskaityti" su kun. St. Yla, "Dievas su temose" knygos autorium, ir dr. J. Girniūm, "Žmogus be Dievo" autorium. Nuostabu, tačiau, kad paliktas nuosaly jo mėgiamas patalynės paltas, net dar stipriau nei V. Kubilius, bet patys amžininkai, kurių priekyje ten stovi A. Venclova. O tai, arba Bronio Railos bendra sutartinė su amžin-

ceremonijom". (Žodžiai Bronio Railos, kabutės mano — L. P.)

2.

Po "Paskutinio išniekinimo" atrodė, kad Bronys Raila nebeturės daugiau ko svaresnio pasakyti apie velionį poetą Leoną Skabeiką. Bet jo fantazavimas nuėjo gana toli. Savo baiginiuose "akimirkoje" su skambiaja antrašte "Naktį, tylią ir žvaigždėtą..." jis randa L. Skabeiką pranašaiškai pramąšusį ateities įvykius. Arba, kad velionies poezijoje esą prasmingų, "dabartiniai alsuojančių" simbolių. Tam paravizduoti jis cituoja velionies 1930 m., o gal ir kiek anksčiau, rašytą eilėraštį "Be tėviškės", kuriame kalbama apie prie vieškelio pilkų palaužtus svyrančius kryžius, apie vien tamsią naktį kažką lankanti juodą kapą ir apie tartum kruvinais dažais nudažytus už miesto laukus. Ir apie raudonas gubles. Bronys Raila taria, kad tas eilėrašties buvęs sukurta, turint tam tikrą ateities nujauntimą, o ne poeto gyvenamajam laikui apdairi nuoti. Jis, betgi, nebus atkreipęs dėmesio į kitą eilėraštį — "Juoda paukštė", parašytą 1928 m., kuriame sakoma:

Kuo kalbas jaunas mūsų kraštas, Jei antras jau pavasaris, kai rožė nebežydi.

Taigi, Leono Skabeikos "vizijos" liečia griežtai aprėžtą laikotarpį neilgesnį kaip penkeri metai, pradedant 1926 m. valstybinio perversmo, nes su 1932 m. data jo eilėraščių jau nebeužtikame. "Būti galima prileisti įtarimą", rašo Bronys Raila vienoje ty "akimirkoje" — "Revoliucija paskutinio išsinekinimo" ("D." 93 nr.). "Kad gal tie, kurie ji palaidojo prie kapo, negu jis norėjo, prieš pat mirtį patikrino jo raštą palikimą ir ką nors sunaikino. Bet memuariniai liudininkai tokio įtarimo nekelia. Nėra net užuominos ar nusistebėjimo".

Be to, "Be tėviškės" eilėrašties, parašytas 1930 m., o gal ir kokiais metais anksčiau, yra labai "gimninas" eilėraščiui "Tėvynės vėliavai", parašytam 1928 m. ir baigiamam gana iškalbingais dviem klaustukais:

Už ką gi prieš mirtį prie mūro jie klipo?
Už ką mūs tėvynėj taip liūdina, sutemė?

Nėra abejonės, kad tai Leono Skabeikos nepasitenkinimo ar protesto išraiška net ir prieš Tauragės pučo likvidavimo ne taip jau lengvas pasekmės, kurios Broniui Railai atrodė gana lengvos. Ten atsiminimų būta, bet ir mirpalas sprendimų ir jų įvykdymų. O raudonų gulbių įvaizdžius jam garytūm šis, vikaraudamas ar klebonaudamas, nebūtų nė vieno laisvamano palaidojęs su "bažnytinėm

appranga bei generaliteto raudoni atlapai...
Išjungti iš aplinkos ir konteksto. O kad galėtų — ji būtų, Ugnim ji spaudyt imtų!

1. Kieno tu, žeme, ak kieno tu, Penėtoja, matintoja.
O, kad galėtų — ji būtų, Ugnim ji spaudyt imtų!

2. O Lietuva! Kieksyk parduota ir išmainyta tu buvai!
Erškėčių dygimas vainikuota, Vergijos dainas dainavai.

Bet kada žinome, kas, kam ir kada tai parašė, tuos posmus laikome jei jau ne nepriklausomos Lietuvos išniekinimu, tai bent pasityčiojimu, nes jie parašyti kaip tik tuo momentu, kada į Lietuvą atgarmėjo raudonieji satrapai ir jos nepriklausomybę sutrypė.

3.

Per "Spyglius ir Dyglius", 208 (36) nr., man įkrito į akį viena ištrauka iš Bronio Railos "akimirkos" — "Gigantų pilna šalis", "D.", 91 nr. Čia ją pacituojau: "Pasakau, paskui palaidoju merginą namo. Ji buvo gal kelias metus vyresnė už poetą, štenė ir gana graži, aukšto ūgio, skais-taus veido ir tvirtų formų, tokia šalto būdo ir malonios asmenybės, rami ir be jokių uragunų, ir be demoniško liktarų, — greičiau teikė įspūdį švelnios, svajingos, gesio pievojė išsiganusios žalmar-gės". Paskaitęs tai "Spygliu dygliu", su drebantia širdimi šokau-ti tikrinti originalo, t. y. minėtos "akimirkos", ar ten tikrai štenė, o ne šatietė. Taip, originale irgi štenė, o ne šatietė. Ir dar žemiau "Dirvoje" išsiskaityti žodžiai: "Ji buvo kilusi iš vidurinės Lietu-voje kilusi iš vidurinės Lietu-voje...". Absoliučiai patvirtino, kad ji ne šatietė Bronio Railos (iš da-lyties ir mano, prisipažinsiu) laimė, kad ta mergina nebuvo iš mano parapijos. Argi aš būčiau galė-jęs pakęsti, kad mano parapijietė — ir dar graži, ir dar švelni — būtų buvusi, kad ir didelio džen-telmeno, prigijinta žalmargei, o dvitokio nepakentimo pasekmė — dvi-tokio nepakentimo nekrologas, kurio, jei jau taip laumės būtų lėmusios, galėjau ir nebeper-skai-tyti.

Man tas "incidentas" pasibaigė, kaip matot, dar neblogai, bet šia proga noriu įspėti mūsų žaviąsias damas (nebūtinai tik iš dailiųjų menų bei modeliotojų fronto), kad jos imtųsi preventyvinį priemonių prieš kokio kilaus riterio pasisveikimimus melancholišku — mūū...

4.

Atleiskite už digresiją į riteriškus laikus.

Antrame skyrelyje mano paci-

tuota vienos "akimirkos" ištrauka apie "prileistą įtarimą" rodo, kad Bronys Raila patiki knygoje pateiktų faktų autentiškumu. Tam, kas yra iš arčiau stebėjęs tarybi-nių raštų gamybą, sunku, kad ten būtų apsieita be klaidų. Nega-

(Nukelta į 5 psl.)

P. ŠILEIKIS, O. P.
Ortopedas, Protistas
Aparatų, Protizmas, Med. ban-dazai, Spec. pagalba, kojosms (Arch Supports) ir t. t.
ORTHOPEDIJOS TECHNIKOS LAB.
2850 W. 63rd St., Chicago 29, Ill.
Tel. Prospect 4-5084
Val. 9-4 ir 6-8, Seštad. 9-1

DR. ANNA BALIUNAS
AKIŲ, AUSIŲ, NOSIŲ IR GERKLES LIGOS
PRITAIKO AKINIUS
2858 West 63rd Street
Val. kasdien 10-12 val. ir 7-9 v. vak. Seštadienis 10-1 val. Trečiadienį uždaryta. Ligoniai priimami susitarus.
Ofiso telefonas: PR 3-3229
Res. telefonas: WALbrook 5-5076

DR. K. G. BALUKAS
AKIŲ, AUSIŲ, NOSIŲ IR GERKLES LIGOS
PRITAIKO AKINIUS
6449 So. Pulaski Rd. (Crawford Medical Building) Tel. LU 5-6446
Pirmąjį ligonius pagal susitarimą. Neatsiliepiama, skambinti MI 3-0001.

DR. S. BIEŽIS
CHIRURGAS
Valandos: Kasdien nuo 1 iki 3; trečiadieniais uždaryta. Antradieniais ir penktadieniais nuo 7 iki 8 val.

DR. VL. BLAŽYS
PLAUCIŲ IR VIDAUS LIGOS
2901 West 63rd Street
Kampas 63-ojos ir California
Val. kasdien nuo 8 - 8 val. vak. Seštadienis 2-4 val. Trečiadienį ir kitu laiku pagal sutartį
Ofiso telefonas: 476-4042
Rezid. tel. WALbrook 5-3048

DR. C. K. BOBELIS
Inkstų ir šlapimo takų chirurgija
Tel. 695-0533 — Elgin
425 N. Liberty Street
Route 25, Elgin, Illinois
Valandos pagal susitarimą

DR. PETER T. BRAZIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2434 West 71st Street
Val. pirm., ketv. 1-4, vakar. 7-9, antr., penkt. 1-5, treč. ir sešt. tik susitarus

DR. S. IR M. BUDRYS
GYDYTOJAI IR CHIRURGAI
Bendra praktika ir Alergija
2751 West 51st Street
Valandos: pirm., antr., ketvirt. 2-9 val., penktad. 10 v. r. iki 9 v. v. Seštad. 10 v. r. iki 1 v. v. popiet. Ligonius priima pagal susitarimą

APIE KOMEDIJĄ IR MUS...

(Atkelta iš 1 psl.)
sias" žanras, ir kad patys iškilniausi ir "tautiškiausi" dramaturgai skolinosi iš kairės, dešinės ir praeities. Kad ir toksai Brechtas atsiekdavo savo geriausių efektų, suplakdamas orientinio ir Europinio viduramžinio teatro motyvus ir juos pasūdydamas augsburgišku far-su.

"Aukso žąsies" turinys dabar jau visiems žinomas. Juokdarys Pikiš savo geraširdiškumu ir laimi auksinę žąsį ir karalaitės ranką. Su pasauliu viskas tvarkoje. Komedijos, kaip komedijos, baigiasi vestuvių

užuomina — vaisingumo ir gyvybės patvirtinimu. Mūsų pa-saulyje ir mūsų išsivijoje ne-viskas tvarkoje ir kur komedi-jos žanras ypač greitai vysta, tai gera žinia.

Pukelevičiūtės komedija pra-sidėda ir baigiasi rankomis su-sikabinusių veikėjų eiseną. Tai autorė čia už rankos įveda mū-sų scenon klasiškosios komedi-jos figūras — mūsų komedijos ir teatro labai. Ji taip pat įve-da naują lietuvišką spalvotą fil-mą, bene tik pirmą mūsų isto-rijoje. Tai tikrai šventiškas įvy-kis ir čikagiečiai laimingi, galė-dami pirmieji jį išgyventi.

Ofiso 735-4477; Rez. PR 8-6960
DR. E. DECKYS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
SPECIALYBĖ — NERVŲ IR EMOCIJŲ LIGOS
CRAWFORD MEDICAL BLDG.
6449 So. Pulaski Road
Valandos pagal susitarimą

Rez. GI 8-0873
DR. W. M. EISIN-EISINAS
AKUŠERIJĄ IR MOTERŲ LIGAS
6132 So. Kedzie Ave., WA 5-2670
Valandos pagal susitarimą. Jei neatsiliepiama, skambinti MI 3-0001

Ofiso HE 4-1414, Rez. RE 7-6867
DR. B. GAIZIŪNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Specialybė — akušerija ir moterų ligos
2454 West 71st Street
(71-os ir Campbell Ave. kampas)
Val. kasdien 1-3 ir 6-8 val. vak. Sešt. 12-3 v. p. Trečiadieniais uždaryta

Ofiso tel. PR 8-2220
Namu — rez. P. Prospect 8-9081
DR. JANINA JAKŠKEVIČIUS
JOKŠA
GYDYTOJA IR CHIRURGE
VAIKŲ LIGOS
2656 West 63rd Street
Pirm., antr., ketv. ir penkt. nuo 11 iki 1 val. ir nuo 4 iki 7 v. v. Seštad. nuo 1 iki 4 val.

Ofs. PR 6-6022 Rez. PR 8-6960
DR. E. JATULIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika
2815 W. 71st Street
Ofiso val. kasdien nuo 9 iki 9 v. v.; sešt. 11 iki 4 val. popiet. arba susitarus.

Tel. ofiso PO 7-6900, rez. GA 3-7278
DR. A. JENKINS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3844 West 63rd Street
Val. kasdien nuo 1-4 p. p. ir 6 iki 8 val. Treč. ir sešt. uždaryta

Tel. G. R. 6-1595
DR. ALDONA JUŠKA
AKIŲ LIGŲ SPECIALISTE
PRITAIKO AKINIUS
2422 West Marquette Road
Valandos: 9-12 ir 7-9 v. v. pagal susitarimą, išskyrus trečiadienius uždaryta.

Ofiso ir buto tel. Olympe 2-1381
DR. F. V. KAUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1407 So. 49th Court, Cicero
VAL. kasdien 10-12 ir 4-7. Trečiadienį seštad. tik susitarus.

Ofiso 585-2525 Rez. TR 3-0281
DR. ALG. KAVALIŪNAS
VIDAUS IR KRAUJO LIGOS
5540 So. Pulaski Road
Pirm., antr., ketv. ir penkt. nuo 2-4 ir 6-9 ir pagal susitarimą.

Tel. R. 5-1811
DR. WALTER J. KIRSTUK
(Lietuvius gydytojas)
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3925 West 59th Street
Val. Pirm., antr., ketv. ir penkt. ir sešt. nuo 12-4 p. p. 6-8 val. vak. Seštad. 12-4 val., trečiadienį uždaryta.

Tel. ofiso ir buto Olympe 2-4159
DR. P. KISIELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4938 W. 15th Street, Cicero
Kasdien 1-3 val. ir 6-8 val. vak. išskyrus trečiadienius Seštadieniais 12 iki 4 po piet

DR. IRENA KURAS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
KIDNIŲ IR VAIKŲ LIGŲ SPECIALISTE
MEDICAL BUILDING
7156 South Western Avenue
Pirm., antr., ketv. ir penktad. nuo 11 val. iki 1 val. p. p. ir nuo 6 v. — 8 val. vakar. Trečiadienį nuo 11 val. ryto — 1 v. p. p. Seštad. 11 val. ryto iki 3 val. p. p.
Ofiso tel. RE 7-1168, Res. tel. 239-2919.

DR. MARIJA LINAS
AKUŠERIJĄ IR MOTERŲ LIGAS
2817 West 71st Street
Telefonas HE 6-3545
(Ofiso ir rezidencijos)
Valandos pagal susitarimą

Ofiso PR 8-7773, Rez. PR 8-4732
DR. A. MACIŪNAS
CHIRURGAS
2858 West 63 str.
Valandos: pirm., antr., ketv. 5-8 antr., penkt. 1-4 Pirmąjį tik susitarus

Ofiso HE 4-1818, Rez. PR 6-9801
DR. J. MEŠKAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2454 West 71st Street
Specialybė — vidaus ligos
(71-os ir Campbell Ave. kampas)
Val. kasdien 9-11 ryto ir 4-8 v. v. Sešt. 9 v. r. — 2 v. p. p. Trečiadieniais uždaryta

DR. JULIJA MONSTAVIČIUS
Vidaus ligos
GYDYTOJA IR CHIRURGE
10748 S. Michigan, Chicago 28, Ill.
Telef. ofiso: PULman 5-6766
Namu: BEverly 8-3946
Priėm. val. kasdien 6-8 v. v. Sešt. 1-2 p. p. ir treč. uždaryta

Tel. ofiso PR 6-7800; Namų 925-7697
DR. A. PUSTELNIKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPEC. VIDAUS LIGOS
5159 South Damen Avenue
Valandos: 1-3 p. p. Išskyrus trečiadienį

TEL. 423-2660
DR. E. RINGUS
RENTGENOLOGAS
9760 S. Kedzie Ave.
Val. pirm., antr., ketv. ir penkt. 8 v. r. iki 9 v. v. Treč. ir sešt. 8 v. r. iki 3 v. v. popiet

DR. ZIGMAS RUDAITIS
SPEC. ORTHOPEDINES LIGOS
2745 West 69th Street
Priešais Šv. Kryžiaus ligoninę
VAL. Pirm., antr., ketv. ir penkt. nuo 9 iki 11 v. ryto ir nuo 6-8 v. v. Seštad. nuo 2-4. Trečiadieniais ir kitu laiku susitarus telefonu.
Telef. R. 2290.

Dr. Ant. Budokas, Opt.
Tikrina akis ir pritaiko akinius, keičia stiklus ir rėmus
4455 S. California Ave., YA 7-3811
VAL. 1 val. p. p. iki 8 v. v. kasdien, trečiadieniais uždaryta; seštadieniais nuo 10 v. r. iki 1 v. popiet.

Rez. tel. PR 9-6730
DR. L. SEIBUTIS
Inkstų, pūslių ir šlapimo takų chirurgija
Ofisas: Naujas adresas: 2454 West 71st St. (71-os ir Campbell Avenue kampas), tel. 776-2880.
Valandos pagal susitarimą

DR. J. J. SIMONAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Adresas: 4255 W. 63rd Street
Ofiso tel. R. 5-4410
Rez. tel. G. R. 6-0617
Valandos: pirm., antr., ketv. nuo 12 iki 2 v. p. p. ir nuo 7 iki 8 v. v.; antr. ir penkt. nuo 2 iki 4 v. v. p. p. ir vakarais pagal susitarimą.

DR. P. STRIMAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika ir chirurgija
Marquette Parko ofisas: 2750 W. 71 Street, telefonas 925-8296.
Res. tel. WA 5-3099.
Valandos: 10-12 v. r. ir 7-8 v. v. vak. Sešt. 10-12 v. r. ryte.
Kitas ofisas: 4444 So. Ashland Ave., tel. CL 4-2896
Valand.: 2-5 p. p. pietų kasdien. Sekmadieniais ir trečiadieniais abu ofisai uždaryti.

DR. VYT. TAURAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
BENDRA PRAKTIKA IR MOTERŲ LIGOS
Ofisas ir rez. 2652 W. 59th St.
Tel. Prospect 8-1233 ar PR 6-5577
Ofiso val. Pirm., antr., treč. ir penkt. nuo 2 iki 4 ir nuo 6 iki 8 v. v. Sešt. 2-4 v. v. popiet. ir kitu laiku — pagal susitarimą.

Of. tel. HE 4-2123, Namų GI 8-6195
DR. V. P. TUMASONIS
CHIRURGAS
2454 West 71st Street
Pirmąjį ligonius tik susita-u-s. Val. 2-4 p. p. ir 6-8 p. p. Treč. ir seštad. uždaryta

Telefonas — G. R. 6-2823
DR. A. VALIS-LABOKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2524 West 69th Street
Specialybė: AKUŠERIJĄ IR MOTERŲ LIGAS
VALANDOS: 1 iki 4 ir 6 iki 8 v. v. Seštadieniais 1 iki 4 val. Trečiadieniais uždaryta

Tel. P. Prospect 6-9400
DR. ONA VAŠKEVIČIUS
(VASKAS)
GYDYTOJA IR CHIRURGE
6248 So. Kedzie Avenue
Ofiso val. kasdien: 6-8 Tik svarbiais atvejais susitarus

Tel. ofiso PR 6-6446, rez. HE 4-3150
DR. F. C. WINSKUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3107 West 71st Street
Val. 2 iki 4 v. p. p. ir 7 iki 8 v. v. Treč. ir seštad. pagal sutartį.

KAS ĮVYKS JUGOSLAVIJOJE SU ŠIA KNYGA?

Vel naujas prieš komunizmą nedrebančio rašytojo balsas

Išblyškęs, labai gyvų akių, šviesiaplaukis, jūdrus, neramus, neperkas žodžio — toks yra Miodrag Bulatović, jugoslavų rašytojas, aštrus polemistas. Jis, kaip ir Džilas, yra juodkalnietis. Ir jo, kaip ir Džilo, žvilgsnyje yra kažkas panašaus į pamišimą. Kaip ir Džilas, aiškiai ir trumpai pasako, ką jis galvoja, be jokių nutylėjimų ar varžymosi, nepaisydamas, kas bus ateityje, arba tiksliau: prisimindamas už savo žodžius pilną atsakomybę.

Taigi Jugoslavijoje po Džilas, po Michailovo dabar bus dar Bulatovičiaus atvejis. Ir Bulatovičius susikirto su savo krašto cenzūra. Jo paskutinį romaną "Didvyris, raitas ant asilo" atsisakė spausdinti trys leidyklos, kurios, kaip ir kiekviename komunistiniame krašte, yra valdžios rankose, nors tas romanas jau pasirodė atskirais gabalais žurnale "Savremenik".

Kaip žinome, Džilas buvo apkaltintas ir areštuotas du kartus: už knygą "Naujoji klasė" ir už "Pasikalbėjimas su Stalinu". Jis ir dabar sėdi kalėjime. Michailovas buvo apkaltintas ir suimtas už visą eilę straipsnių, tilpusių laikraštyje "Delo", pavadintų "Vasara Maskvoje". Tuose savo straipsniuose, tarp kita ko, aiškiai parodė, kad koncentracijos stovyklos yra Sov. Sąjungos komunistų išradimas: jos daug anksčiau jų sukurtos, negu Vokietijos nacių anų atitikmenys. Michailovas jau laisvas: jam bausmė buvo sumažinta iš devynių mėnesių iki penkių. Bulatovičius dar laisvas, bet nesunku pramatyti, kad ir jam kelias į kalėjimą jau atviras. Savo romaną "Didvyris, raitas ant asilo" negalėdamas atspausdinti Jugoslavijoje, pardavė rankraštį užsienyje. Šiomis dienomis romanas pasirodė Vokietijoje ir tuoj buvo publikos išgraibystas, kaip "best-seller".

Miodrag Bulatović yra gimęs 1930 m. Bielopolėje. Jaunystę praleido vaikataudamas, kartais kiek pasimokydamas, kol apsi-stojo prie literatūros. Jau 1956 m. išleido "Velniai atvyksta" — tai novelių rinkinys, šiaurės jau išverstas į penkis švietimas kalbas. 1959 m. pasirodė "Vilkas ir varpas" — romanas, taipgi iš-verstas į keletą kalbų. 1960 m. atspausdino "Raudonas gaidys kyla į dangų" — daugiausia pasisekimo turįs romanas, nes jau išverstas į 27 kalbas. Šiuo romanu Bulatovičius nusipelnė rimto rašytojo vardą. Po "Didvyris, raitas ant asilo" Bulatovičius dar parašė dramą "Atvyko Godotas", kurią rengiasi atspausdinti Vokietijoje. Bulatovičius

Jonas Rimša

Silvana (aliejus, 96 x 84 cm.)

Šis portretas dailininko bus įteiktas Ciurlionio galerijai, kai 1966 metų pradžioje joje vyks svečio iš Pietų Amerikos darbų paroda. Šiuo metu jo kūrinių paroda atidaryta Clevelande, Gallery International patalpose.

yra vedęs rusiškos kilmės čekę, kalbančią šešiomis svetimomis kalbomis. Turi trejų metų dukrelę. Gyvena Lubjanoje.

Romane "Didvyris, raitas ant asilo" Bulatovičius pasakoja paradoksišką formą italų — jugoslavų karo Juodkalnijoje epizodą, paskutinėje savaitėje prieš 1943 m. kapituliaciją. Knyga pilna veikėjų italų, dedikuota italų rašytojui Curzio Malaparte.

Neseniai Bulatovičius buvo atvykęs į Romoje vykusį Europos Rašytojų sąjungos (Comes) suvažiavimą. Spaudos atstovams buvo įdomu su Bulatovičium susitikti ir iš jo paties lūpų patirti, kokia yra rašytojo padėtis Jugoslavijoje. J. labai konkrečiai paklausimus Bulatovičius davė dar konkretesnius atsakymus.

— Ar galite pasakyti, kodėl Jūsų romanas nespausdinamas Jugoslavijoje? Jei uždraustas, kas jį uždraudė?

— Romanas pirmiausia pasirodė dalimis mėnesiniame Belgrado žurnale "Savremenik", bet paskui trys leidyklos atsisakė jį išleisti. Pirmoji — "Prosveta", kuri anksčiau paskelbė porą palankių recenzijų. Jos tarnautojas man pasakė, kad jei romanas būtų atspausdintas, tai aš turėčiau emigruoti iš Jugoslavijos. Antroji leidykla — "Kultura" — iš karto spausdinti sutiko ir tikrumoje jau atspausdino 20.000 egz., bet vėliau, po vykdomojo komiteto susirinkimo, savo nusistatymą pakeitė, ir knygą "Did-

vyris, raitas ant asilo" nebuvo leista platinti. Nebijau pasakyti ir vardus tų muškietininkų, kurie sudaro "Kultūros" vykdomąjį komitetą. Tai Vukasin Mikunović — buvęs admiralas, dabar naivus rašytojas ir žinių agentūros Tanjug direktorius; Max Bace — buvęs generolas; Melsko Miladinović — tarnybos generolas, vienintelis, kuris pasisakė už knygos spausdinimą; Moma Marković — buvęs sveikatos ministras, dabar laikraščio Borba redaktorius; Puniša Pavlović — buvęs Jugoslavijos ambasados Kongo tarnautojas, dabar leidyklos "Kultura" direktorius. Belgrade užvesta teisė byla, nes "Kultura" atsisakė sumokėti au-toriui sutartą honorarą.

Laikraštis "Polytika Express" pravedė anketą, iš kurios paaiškėjo, kad 25 rašytojai ir daugelis skaitytojų (pasilikę anonimiškai) pasisakė už knygos išleidimą. Šiomis dienomis ir trečia leidykla man pranešė, kad nesutinka spausdinti mano knygos. Du tos leidyklos nariai, paskaitę rankraštį, buvo už spausdinimą, bet trečiasis užprotestavo, pavadinęs mane reakcionieriu. Aš pažįstu tą žmogų: tai kitų skundikas — šnipas.

— Bet Tamsta esate komunistas?

— Ne. Aš esu normalus žmogus. Esu patriotas. Visi politiniai sentimentai ir ideologinės profesijos yra tik mirazai. Rašytojui būti komunistu yra pavojinga, nes politika rašytoją su-

varžo. Nesu nė antikomunistas, nes ir antikomunizmas varžo. Aš pažįstu daugelį kvailių komunistų, bet dar daugiau kvailių antikomunistų. Viena, kas man lieka, tai spiauti į visą šitą bandą, kuri pardavinėja savo jausmus ir nusistatymus. Aš nieko neturiu prieš komunistus, bet pažįstu daugelį komunistų, kurie yra tik šnipai. Kitais laikais komunistai buvo romantikai, bet šiaandien komunistai mėgsta tik medžioklę, pokerį ir futbolą. Iš mano pažįstamų komunistų 70 procentų domisi tik pinigais, žinoma, tik svetimais. Aš pažįstu daugelį komunistų Prancūzijoje ir Italijoje, bet nesuprantu, kodėl jie yra komunistai: 80 procentų yra tik snobai. Aš netikiu tokiais komunistais. Jie tik salioniniai komunistai. Pažįstu daugelį komunistų, kurie anksčiau buvo fašistai, ir daugelį fašistų, kurie buvo komunistai. Aš niekinu šituos intelektualus ir ideologinius latrus, šituos seksualinius kleptomanus. Visi politikai rūpinasi tik medžioklėmis, nieko bendro neturėdami su savo tauta. Didesnė dalis parlamente sėdinčių komunistų yra degeneratai, bailiai. Aš mėgstu juos studijuoti.

— Bet Tamsta ar nematote skirtumo tarp komunizmo ir marksizmo?

— Atvirai kalbant, aš nedarau jokio skirtumo, nes gerai nežinau, nei kas yra komunizmas, nei kas marksizmas. Žinau tik viena, kad komunizmas ir marksizmas yra du neaiškūs dalykai. Marksizmas yra baidis dogma. Be to, yra begalinis įvairumas marksistų tarpe. Kada kalbu su marksistais, negaliu susilaikyti nesijuokęs, nes nieko nesuprantu, ką jie man sako. Marksizmas yra pasenusi filosofija tiek praktikoje, tiek literatūroje, tiek mene ir turi baigtis katastrofa. Rašytojas

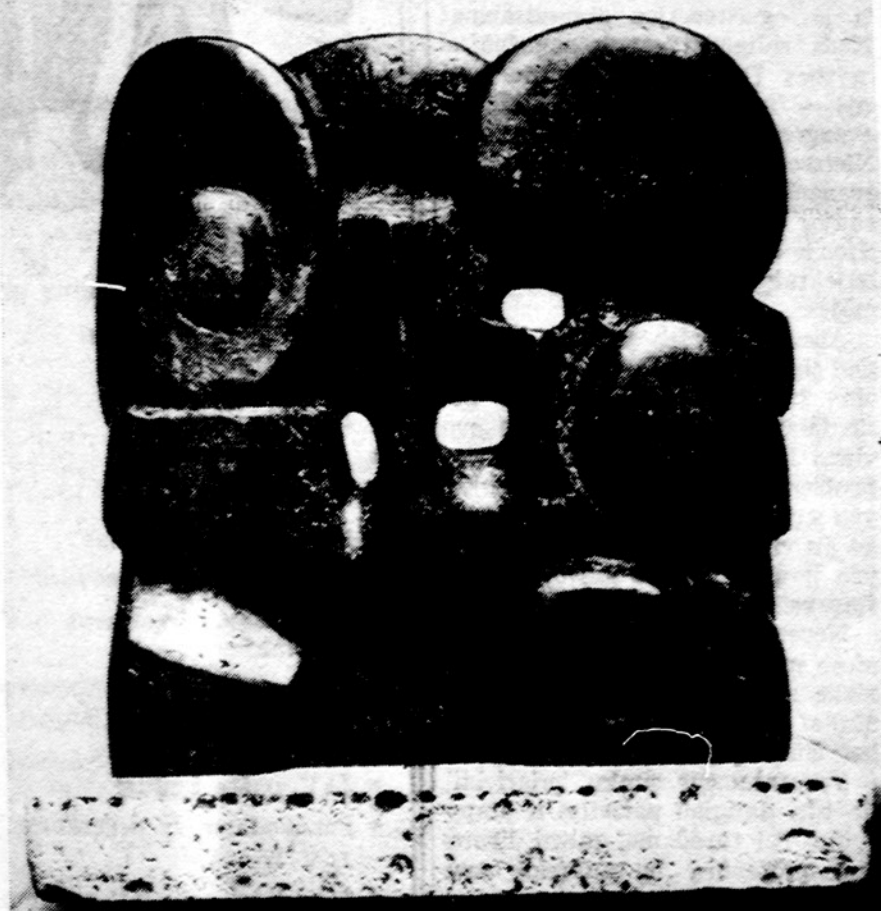
turi būti laisvas nuo visų ideologijų ir teorijų. Marksistai yra baisiai netolerantiški: jei pokalbintas nėra marksistas, tai jie tuojau nutraukia diskusijas. Pažįstu daugelį komunistų, kurie yra tikri ligoniniai; daugelis serga skilvio žaizdomis ir nevirškinimu. Iš visų ideologijų marksizmas yra pats nevaisiausias, nes jis nesikeičia, neprogresuoja.

— Bet, p. Bulatovićau, ar nebijote, kad šitie pasisakymai duos progos Jugoslavijoje Jus dar labiau apkaltinti reakcionizmu?

— Ne, nes aš nesu reakcinis rašytojas. Aš esu tik kairusis, kaip ir visi pasaulio rašytojai. Bet aš negaliu pakęsti šios mažos ideologinių niekšų grupės, kuri komplikuoja mano ir kitų garbingų ir tikrų rašytojų gyvenimą. Aš esu kairusis, esu patriotas, tačiau nenoriu meluoti.

— Bet kas ten yra baisaus tame romane?

— Romanas pavadintas "Didvyris, raitas ant asilo". Jo antrinis titulas: "Gėdos valanda". Šis antrasis nėra mano, o mano antrininko — italų majoro Peduto, kuris paliko Romą ir išvyko kariauti į Jugoslaviją. Romanas vyksta Juodkalnijoje trys savaitės prieš 1943 m. kapituliaciją. Visi laukia karo pabaigos, o ypač kareiviai. Verkią tikta generolai, prostitutės ir jaunos juodkalnietės šnipės... Pasibaigus karui, svarbiausia romano prostitutė Marija tęsia savo amatą jau su vietos revoliucionieriais. Viena romėnė atvyksta gelbėti generolo, o pulkininkas pabėga kaip vagis. Vienintelis, kuris lieka gelbėti sumuštos divizijos — tai mano antrininkas majoras Peduto, kuris save vadina "paskutiniu pornografiniu poetu"... Bet

Antanas Mončys

Iš Milane vykstančios parodos

Skulptūra (granitas)

Nuotrauka Gerard Cosnard

VASAROS ATMINIMUI

KAZYS BRADŪNAS

Raoul Dufy (prancūzas, 1877-1953)

Peizažas

ZUVELE

Zuvelės griaučiai kranto smėly
Tik pora žingsnių nuo vandens,
Kur gintarinį akmenėlį
Jos kapui bangos atridens.

Ir krūpteli, lyg būtum ėjęs
Vos pora žingsnių nuo duobės —
Ir tavo pėdos kranto smėly,
Kaip trokštanti žuvis, drebes...

MISKE

Takelis medžių užgožtas.
Nebijoki. Eime —
Tai bundancio vėjo bluosias —
Ir skęstam ošime,

Palikę erdvę ir laiką
Už nerastos ribos...
Ir tavo akys, kaip vaiko,
Kupinos nuostabos.

RASOS DIALOGAS

— Pirstu rasos nelytki —
Suduš, nubyrės giliai,
Tegu kiekvieną saulėtekį
Rasko ją spinduliai.

— O kuogi man pasipuosti,
Kodėl aš negaliu?
Kodėl tik saulė varsto
Džiaugsmo ašarų karolių?

Kodėl?
— Nežinau ir kaip atsakyti.
Juk tos ašaros tuoj nudžius,
Bet kaip tau rasa nusagstyt
Už ją trapesnius žodžius?..

svarbiausias romano didvyris tikrai puiki. — "Jei leisite pa-
yra juodkalnietis, karčiamos lai-
kytojas, kuris norėjo likviduoti
išstisą italų diviziją, o paskui ir
visą Italiją.

— Kokia svarbiausia tos kny-
gos tezė??

— Šioje knygoje yra daug te-
zių. Kiekvienas veikėjas yra vie-
na ar net dvi tezės. Net ir vagys
turi savąją tezę. Bet svarbiau-
sioji tezė yra mano antrininko
Peduto, kuris su savo generolu
turi tokį pokalbį: "Majore, jūs
rašote? Ką rašote?" — "Žinias,
pone generole". — "Kokia tu ži-
nių tema?" — "Žmogus ir pra-
laimėjimas, pone generole". —
"Gal geriau: mūsų žmogus ir jų
pralaimėjimas?" — "Žmogus ir
pralaimėjimas bendrai. Žmogus
negali kitaip pasirinkti". — "Ar
kartais nekalbate apie laisvę?"
— "Ne, pone generole, laisvė yra
baigta, galutinai, laisvė mirė".
— "Tai kas gi belieka?" — "Ka-
ras, garbė ir pornografija. Man
nemažiau, kad turiu pavartoti
tris žodžius pavaizduoti vienai
idėjai, vienai minčiai". — "Bet
jūsų, majore, ruda barzda yra

— Kas įvyks Jugoslavijoje su
šia praeikta ir inkriminuota
knyga?

— Knygos negalima pavadinti
praeikta. Ji yra moraliska,
etiška ir padori. Aš tikinasi su-
rasti tarp jugoslavų valdininkų
žmogų inteligentą ir su juo rim-
tai padiskutuoti, jeigu jam rūpi
savo krašto garbė. Mano knyga
nėra nei antijugoslaviška, nei
antiitališka, o aš nesu nei ant-
rasis Džilas, nei antrasis Mi-
chailovas, nei antrasis Paster-
nakas, o tik pirmasis Bulatovi-
čius.

Idomu, kaip pasiūrės Tito į šį
jauną rašytoją, taip drąsiai Va-
karuose besispardantį prieš ko-
munizmą dedamus rašytojų varž-
tus, išdrįsusi savo romanu ir sa-
vo kalbomis pasipriešinti parti-
jos nustatyti linijai. Netolima
ateitis parodys Bulatovičiaus li-
kimą.

J. Sav.

LIGONINĖ

Domingos Monteiro

Domingos Monteiro, portugalų rašyto-
jas, g. 1903 m., pasireiškė visuose žan-
ruose, lygiai kaip istorinėmis bei socia-
linėmis studijomis. Jis parašė tris poe-
zijos rinkinius, keletą romanų ir kele-
ta novelių rinkinių. Taip pat jis yra au-
torius šių knygų: "Demokratinis san-
tvarkų politinės organizacijos pagrinda-
mai", "Idealizmo krizė gyvenime ir me-
ne" ir "Portugalų socialinis peizažas".
Jo gili susirūpinimą socialiniais pakiti-
mais bei jų pasekmėmis mąstančioje as-
menybėje galima pastebėti ir šioje no-
velėje, paimtoje iš rinkinio "Enferma-
ria, Priso e Casa Mortuaria", 1943.

P. 6.

I.

Jis įkišo ranką į kišenę ir ištraukė de-
šimtį eskudų. Pažiūrėjo į monetą liūdnu
žvilgsniu to, kuris nutolsta nuo gero drau-
go, ir pagalvojo: "Turi pakakti arbatpini-
giams". Nusisypsojo priverstina šypsena ir
burbtelėjo: "Negaliu atskratyti įpročio be
reikalo eikvoti pinigą... Baigta... Paskutinis
kartas". Ir vėl įsidėjo monetą kišenėn.

Tą akimirka, išvidinis, lengvai virpęs
automobilio veidrodys jam parodė nežinomą
paveikslą: išblyškusių žmogaus, su giliais,
tamsiais paakiais, įdubusiais žandais, gar-
banotais, bet labai kaktą praretėjusiais plau-
kais ir rudom, nuo karščio žvilgančiom
akim, tačiau klajojančiom ir išsiblaškiusiom.

"Tas žmogus serga, labai serga. Būtinai
turi būti paguldytas į ligoninę". Ši mintis
jį sugrąžino į tikrovę, ir jis nusijuokė nely-
giu, nervingu juoku. Drebančia ranka at-
darė portfelį ir išėmė keletą lapų. Greitai
akimis perbėgo per juos. Visa tvarkoje, ne-
buvo jokios abejonės: gyvenamos vietos
liudijimas, neturto liudijimas...

Su nelemtu medžiagos samokslavimu ne-
maloniom gyvenimo akimirkom, portfelis,
perneigį prikimštas, atsisakinojo užsidaryti,
ir nepaslinkus bei nervingai pirštai veitui
spaudė užraktą. Jį suėmė kosulio priepuo-
lis, ir jis pakėlė nosinę prie lūpų. Kraujas,
vėl kraujas... To kraujo vaizdas jį liguistai
nuteikė. Jam sudarė įspūdį, kad kažkas ne-
nugalima ir tamsu, kaip kad išdavos kovos,
kuri buvo jam visiškai svetima, vyko jo vi-
duje. "Ką aš turiu bendra su ja? Ką aš tu-
riu bendra su ja?" — pagalvojo. Ir ši min-
tis, nors ir absurdiška, akimirkai jam atly-
gino už tą fiziologinę skriaudą, kuri jam la-
biau skaudėjo nei visa kita. Taip, visa, kas
jam buvo nutikę, buvo visiškai logiška, ir
taip sakant, neišvengiama, kaip kad visi da-
lykai, kurių galima išvengti, jeigu žmonės

sugebėtų, prieš ištinkant jų nelaimėms, pri-
taikinti likimo siūlomus įvairius išmintin-
gus sąlygojimus: jeigu aš būčiau pasielgęs
taip, anai ir kitaip... Tačiau apie tai ne-
buvo kalbos. Tai buvo neatgaunamas prara-
dimas, kapitalas, kuris neturėjo būti liecia-
mas. Tuo gi tarpu...

O kai dėl visa kita, buvo gerai, nes visa,
ką galėjo suprasti ir jausti, buvo gerai: nu-
skurdimą, nedėkingumą draugų (kaip jis
suprato ir atleido prigimtą ir biologinį ne-
dėkingumo pobūdį), pametimą mylimos
tą neaiškią įtarimą savo negarbės, kuri,
būdamas tokia veržli ir drąsi, jį paverė įdo-
miu niekšu, kuris iš tikrųjų laikėsi labai
gerai.

Taksis sustojo ligoninės kieme. Vairuo-
tojas paliko nejudus, abejingas, nepasipus-
kęs, ir to užteko parodyti kai kurių klasių
prigimtą panieką socialiai nusmukusiems.

Faustas Salema išlipo ir išsiėmė pinigų
sumokėti. Vairuotojas tylėdamas jam at-
davė du eskudus gražos.

— Gali pasiilkti sau.

— Labai ačiū, — atsakė ir nusisypsojo.

Toji šypsena jį įžeidė, nes norėjo pasa-
kyti: "Tu manęs neprigausi... Nori atrodyti
turtingas, o iš tikrųjų esi vargšas. Tą tu
darai ne iš dosnumo, o norėdamas pats sa-
ve įtikinti".

Taksis jau buvo toli, o jis vis dar tebe-
analizavo tą šypsena. Apsidairė aplink save:
jo eilutė buvo gerai pasiūta, veidas nuskus-

tas be priekaišto, rankos, nors išbalusios,
buvo švarios, nagai gražiai apkarpyti. Kaip
dat tas žmogus galėjo suprasti ir atspėti?
Ne, tas žmogus nesuprato ir neatspėjo, jis
pajuto, o tai buvo daug blogiau. Jis pajuto
tą nematomą praeikimo debesį, kuris ple-
vena virš sielų ir kūnų, nelemties paliečių.
Jis buvo teisus. Jis teturėjo tik vieną pro-
tingo elgesio priemonę: nusisypoti... ir pa-
bėgti, nes nieko nėra taip užkrečiančio kaip
kad nelaimė.

*

Ligoninė buvo kaip ir bet kuri kita di-
deliame mieste. Turėjo nelemtą, nykią, at-
stumiančią išvaizdą daiktų, padarytų iš rei-
kalo, iš socialinės prievolės švelninti svei-
mus skausmus. Ten netiplo širdies taurūs
impulsai, o vien technika, mokslas, nuosta-
tai. Bent taip jis galvojo, nes nepažino, ne-
pajaus visą savo patyrimo, viso kas žmo-
nių viduje yra tiek gero, tiek bloga.

Apsidairė aplinkui. Priecangyje stovėjo
kelios dešimtys žmonių, ir nei pas vieną jų,
arba beveik nei pas vieną, neatsisypindėjo
gudulingas liūdesys, kokį jis buvo įsivaiz-
dąs. Kalbėjosi, juokėsi, ir juose glūdėjo
abejingumas, atitolinimas nuo savęs pačių
ir ypatingai jausmas, visad jam atrodęs ne-
suprantamas ir baises — atsidavimas liki-
mo valiai. Tie žmonės, likimo paženklin-
ta, laukė savo eilės, nusizeminę, vargšai ir ser-
gą, neįturdė ar nebuvo įsisąmoninę savo ne-
laime. Kartais juokavo, kartais — aimanavo,

ir tie juokai juos labiau liūdino nei aima-
nos. Kažkas turėjo juos padrasinti bei pa-
laikyti tą stoikumą. Kas tai galėjo būti?

Retkarčiais buvo girdimi verksmai, ta-
čiau jie buvo ramūs, nedrąsūs. Neštuvai
praideidavo pro kiemą, ir iš po antklodžių ma-
tėsi išbalę veidai, nuskustos galvos ir iš-
džiūvusios lūpos.

Faustas Salema mėgino įsijungti į tą
atmosferą. Jeigu sugebėtų su ja sutapti, gal
mažiau kentėtų. Tačiau negalėjo; jo didžiau-
sia yda visada buvo nesugebėjimas nusi-
lenkti likimui.

Vienas tarnautojas lengvai ir manda-
giai palietė jo ranką.

— Ar galiu aš tamstai pagelbėti?

Tokio paslaugumo akivaizdoje, susigė-
dinęs, akimirka abejojo:

— Aš... aš... o, taip. Norėčiau žinoti, kur
yra priėmimo kambarys, — ir pradėjo raus-
tis liudijimų.

Tarnautojas keletą minučių skiemenavo
su išsigandusia pusiau beraščio išvaizda, ir
galiausiai paklausė:

— O kur ligonis?

— Tai aš...

Ir kai žmogelis apmetė jį žvilgsniu nuo
galvos iki kojų, nustebež matydamas tokį
poną, taip gražiai vilkintį, su neturto liudi-
jimu, susierzjęs pabrėžė:

— Aš pats.

(Nukelta į 4 psl.)

DAR APIE ABSURDO TEATRĄ

L. Mockūnas „Draugo“ kultūriname priede, spalio 30 dienos laidoje, straipsnyje „Apie Samuel Beckettą“ suabejojo tikslumu dviejų dalykų, kuriuos aš paliečiau savo kalboje, pasakytose skautų premijai teikimo vakare, š. m. spalio 2 d. (Draugas, 1965—X—9) būtent: Samuel Beckettą ir absurdo teatrą.

Ką tada pasakiau, negalėčiau atšaukti nė vienos jotos — taip esu įsitikinęs, tačiau kai kurias mintis turėčiau praplešti ir papildyti. Skaitančiam abejonių galėjo kilti dėl per daug bendro pobūdžio išsireiškimų, kaip angliška pasakytume „generalities“, kas dažniausiai ir sukelia neaiškumus.

Kalbą rengiau auditorijai, kuri, žinoma, nesėdėjo absurdo teatro ilgomis ir kuri verčiau turi intereso į šį klausimą gilintis. Todėl savo mintis turėjau formuluoti trumpai, aiškiai ir gal kiek lakoniškai, kartu rizikuodamas būti nesuprastas arba suprastas ne pilnai.

Ir dabar nemanau, kad išsamesnė tokio klausimo analizė atidengytų kokius nors užburus lobius ar sukeltų stiprų vėją nusistovėjusiems mūsų teatro vandenims pajudinti. Taigi, pastebėjus tik konkrečius atskaitymus p. Mockūno straipsnyje paliestant klausimus.

L. Mockūnas teigia, kad „Absurdo teatras nėra nei eksperimentinis, nei avangardiškas“.

Turiu pakartoti, kad absurdo teatras vis dėlto yra eksperimentinis ir avangardiškas. Tiesa, jau išplietinęs, daug kur, kad ir mažose auditorijose, regimas, bet niekas nėra tikras, įskaitant ir pačius šio teatro šalininkus, kada absurdo teatras išeis iš mažų grupių, uždarų intelektualų ratelių, iš kolegijų ir universitetų, mokslo jaunimui skirtų auditorijų, taigi iš eksperimentinių pozicijų ir užims teatro istorijoje nuolatinių ir užtikrintą vietą.

Absurdo teatras nėra visuotiniai priimtą, nusistovėjus ir plačiosios visuomenės priimtas už tikrą teatrą meną — jis tebėra labai mažas mažumos teatras. Nežiūrint kai stengiamasi jį išplėsti, populiariai ir kilniais vardais pridenoti, tačiau visai jam vis priekariai „anti-theatre“ ir „illegitimate theatre“ terminai.

Websterio naujajame žodyne žodis „avangardas“ taip apibūdinamas: „a group (as of writers or artists) that is unorthodox and untraditional in its approach“. Pakankamai aišku, kad mūsų šio klausimo objektas yra neortodoksinis ir ne tradicinis pačiuose savo pagrinduose. Taigi, avangardas. Be to, ir M. Esilino savo knygoje „The Theatre of the Absurd“, kuri išleista maždaug prieš 4 metus, čia aptariamas rašytojus vadina visus be išimties avangardistais.

Pagaliau absurdo teatras yra eksperimentinis ir avangardinis lietuviško teatro žvilgsniu. Mūsų rūpesčiai bazuojasi lietuvių teatro kultūra. Mes stebime, kas ir iš kur ateina į mūsų sceną ir visas naujoves interpretuojame mūsų teatro šviesoj. Mums rūpi, kad pasisavint šias naujoves, nebūtų sužalotas mūsų tautinis charakteris. O idėjos, kurias neša absurdo teatras, mūsų teatruvi yra tikrai naujos, visais atžvilgiais nebandytos, šia prasme ir eksperimentinės avangardinės.

Toliau L. Mockūnas rašo: „A. Kairys negalėtingai puola absur-

do teatrą, imdamas kaip pavyzdį S. Beckett „Waiting for Godot“. Be kitų kalčių, šiam veikalui yra primate skelbimas nihilizmo ir gyvenimo beprasmiškumo“. (Mano pabrūkta, A. K.) Ir toliau: „...kuo pasiremdamas A. Kairys daro šiuos teigimus?“

Kad skaitančiai visuomenei būtų aiškiau apie ką eina kalba, aptarkime ir nihilizmo sąvoką. Naujasis Websteris ją taip nusako: „a viewpoint that all traditional values and beliefs are unfounded and that all existence is consequently senseless and useless“. (Čia neimanomas dėsminis rusiškasis nihilizmo aptarimas.)

Kalbėdamas tada apie nihilizmą bei beprasmiškumą absurdo teatre, aš turėjau galvoje visą šiuo vardu atpažintą dramatinę literatūrą ir tik iliustracijai paimiau Beckett'o „Waiting for Godot“ komediją. Viena, kad šis veikalas geriausiai išpildo laukimo iliuziją ir, antra, kad pats S. Beckett yra tokio teatro kūrėjas ir vėliau nešys. Nors jis ir nelaikomas nekritiško rašytoju, bet jo šiam veikalui (ir kituose) vilties bei šviesos pragiedrulių kaip ir nėra.

Mesime trumpai žvilgsnį į „Waiting for Godot“ veikėjus. Pirmoji pora: Estragon ir Vladimir. Jie turi pasimatymą su Godot, bet neaišku, kas tą pasimatymą jiems paskyrė. Abu yra bastūnai, valkotos, gyvenimo padūgnių atstovai. Savo apsirėngimu, kalba ir elgesiais jie daugiau juokiasi iš Godot, negu jo nuosirdžiai laukia. Žmogus eilinio svečio laukia tinkamai pasipuodęs ir apsirengęs, o tokį reiką rimtai pasirušti ir būti vertam tokio pasimatymo. Abu yra be idėjų, polėkių ar noro dirbti — galėtų pasikarti, būtų vis tiek. Gyvenimas jiems tėra laiko leidimas, nuobodus bandymas, jie nežino, ką su juo daryti ir iš viso kam jie čia yra.

Iš teksto aiškėja, kad jie nusprendžia dar vieną dieną laukti. Antro veiksmo gale ateina berniukas ir praneša, kad jis tikrai ateis rytoj... Rytdieną, žinoma, neateina, nes uždanga nusileidžia pastutinį kartą — veikalas tėra dviejų veiksmų! Kaip aname garsiaame užrašė virš valgyklos durų: „Standien už pinigų, rytoj veltui“. Tačiau kada žmogus ateina rytoj, tai tas rytoj jau yra šiandien ir taip be galo. Žmogus paliekamas beviltiško padėty, beprasmiškam laukime, ant bedugnės krašto: gali pulti ar laukti — skirtumo nėra!

Antroji pora: Pozzo ir Lucky yra dar labiau atidengti niekylėbei ir galna egzistuoti? Tokis gyvenimas iš viso nevadinamas gyvenimu, kaip mes jį suprantame. Pozzo apgraužti viščiukų kaulai, virvė ant kaklo ir bizūnas rankoj, kuriuo jis nuolat Lucky vąnoja, nereprezentuoja žmogiškos būsenos, net ir laisvos valios principą atmetus. Materializmas, nuogas primityvus išlikimo instinktas, brutali jėga, dvasinių žmogaus polėkių izoliacija, identifikacija su gyvuliais. Aiškesnio nihilizmo negali būti. Viskas pilnai atitinka duotai nihilizmo definiciją.

Nenuostabu, kad veikalą pamatęs garsusis amerikiečių dramaturgas pasakė: „The play is about nothing. All is nothing. All comes to nothing. All is nothing from the

beginning. Life is nothing. Death is nothing. Everything is nothing“. (William Saroyan, „Nothing“, Newsweek, September 24, 1956.)

Dalini aš sutinku, kad Godot atėjimas veikalui nėra esminis (laukimu tačiau paremtas visas veiksmas — kitaip nė vieno scenoje nebūtų), bet visai nesutinku, kad absurdo teatras nėra „idėjiniai angažuotas teatras“, kaip iš paskutiniųjų tvirtina šio teatro ginklėnės. Jeigu nebūtų angažavimo, tai nebūtų žvanginimo ginklas. Gilesnė analizė iškelia visai priešingus faktus.

Šioje vietoje tinka pastebėti, kad beprasmiškumo, beviltiškumo ir nihilizmo idėjas bruka beveik visi žymieji šio „idėjiniai angažuoto teatro“ atstovai, kaip E. Ionesco, S. Beckett, H. Pinter, Ed. Albee ir gal ryškiausiai J. Genet, kuris nihilizmas (The Balcony) manifestuoja, net jį perkeldamas į metafizinę plotmę, tuo kurdamas jau savitišką absurdo religiją.

Visai teisingai absurdo teatro kritikas (palankus) Eric Bentley nurodo, kad visų tokių idėjų šaknis randamas vokiečių filosofo Fr. Nietzsche's raštuose, kuris pirmas „įspėjo“ pasaulį, kad „Dievas mirė“. (Eric Bentley „The Life of the Drama“, p. 341., Atheneum, 1964.)

Kaip religinis teatras angažuoja žiūrovą Dievui, taip absurdo teatras angažuoja žiūrovą ne-dieviui. Tai jau idėja, net labai konkreti idėja.

Ne preciziškai kalbant, taip, absurdo teatras neangažuoja savęs jokiai kolektyvinei ar istorinei tiesai, dogmai ar idėjai, pvz. Dieviui, tradicijai, moralei ar kuriai nusistovėjusiai gyvenimo koncepcijai ar jų grupei. Tačiau jis yra angažuotas atvirksčiai, su priešdėliu „ne“. Gyvenimo ir jo vertybių, jau sukurtų, neigimas yra toks pat angažavimas, kaip ir teigimas. Absurdo teatras visur pabrėžia savo tiesą, neša pasauliui savo „mesa-ge“ — atverti žmogui akis, parodyti jo egzistencijos absurdiškumą! Kada religinis teatras angažuoja „gyvam Dievui“, tai absurdo teatras — „mirusiam dievui“. Nihilizmo evangelija — juodas siūlas nuo Nietzsche's laikų, tik dabar šiai evangelijai rasta nauja technika, naujos priemonės ir spalva. alegorijos ir simboliai. Šį faktą savo kalboje taip pat esu trumpai pažymėjęs.

Absurdo teatro ypatybė yra ta, kad jis nepristato problemos tradicine tvarka, neatidengia jos tiesioginiai, metodiniai, eidamas nuo vieno klausimo prie kito, kol visa problema išsprendžiama. Čia viskas yra sujaukta. Žiūrovas pamato tai, ko jis visai nesitiki ir ne taip, kaip yra įprastę. (Turiu galvoj tik idėjinę veikalų pusę, ne techninę.)

Nevertindami jau priimtų gyvenimo normų, išeidami iš „nieko“ ir viską suvesdami į „nieką“, absurdiškai nesiekia su priemonėmis bei žiūrovų jausmais.

Vyresniuosis sunku „prigriebti“, jie turi daugiau patirties ir atsparumo. Tai turėdama galvoj, liberalinė profesija ir nukreipė savo žvilgsnį į studijuojantį jaunimą. Taip, teisingai p. Mockūnas rašo, kad tokie veikalai yra įtraukti į kolegijų ir universitetų programas, kaip privalomas kursas dram studijuojantiems, bet jie įtraukiami kaip tik todėl, kad jie neigia (Nukelta į 5 psl.)

Sėkmingai darančią biznį ir aptarnaujančią
lietuvių virš 40 metų

Kai ruošiate planus ateičiai, turėkite galvoje

kaimynystėje esančią finansinę įstaigą —

CHICAGO SAVINGS & LOAN ASSOCIATION

Turtas virš
\$50,000,000.00

- KURIOJE JŪSŲ, KAI TAUPYTOJO, PINŲ YRA GERIAUSIAI APSAUGOTI IR NEŠA JŪMS PAPILDOMAS PAJAMAS.**
- **PRAKTIŠKA** — galite taupyti bet kokią sumą bet kurio laiku, pagal jūsų taupymo planą reikalingai.
 - **PENINGA** — didesnis negu vidutiniškai mokamas dividendas du kartus ir metus priedamas prie jūsų sąskaitos leidžia lengviau siekti tikslą.
 - **PARANKI** — vieta patogi ir seniai įvestas taupymo pastu skyrius leidžia dar daugiau sutapti.
 - **SAUGI** — nes visos santaupos iki \$10,000.00 apdraustos valstybine JAV valdžios įstaiga.
 - **KAI NAMŲ PIRKĖJAS** Jūs galite gauti paskolą pagal savo reikavimus ir paruošta biudžetą.
 - **NAMŲ GREITAI ĮSIGYSITE**, nes mūsų paskolos leidžia greičiau išmokėti skolas ir tapti savininku.
 - **ĮSIGYSITE JŲ LENGVIAU**, nes mūsų į nuomą panašūs mėnesiniai išmokėjimai apima paskolą, nuosimėjas ir kitus mokėjimus.
 - **ĮSIGYSITE JŲ BE RŪPESČIŲ**, nes kaimynystėje esanti draugiška mūsų įstaiga yra pasiruošusi Jums patarnauti.

Savo nariams turime pilną patarnavimą:

- Bonai mokslui baigti
- Paskolos namams
- Kalėdų Klubas
- Atostogų Klubas
- Šeimos apdrauda
- Notaro patarnavimas
- Visokių rūšių apdraudos
- Nemokamas kambarių susirinkimams
- Mokame čekius ir duodame nariams specialius Money Orderius
- JAV pašto ženklai
- Pardavome ir išperkame JAV bonus
- Du dideli kiemai automobiliams pastatyti
- Vokai taupyti pastu
- Saugios depozitų dėžės
- Keleivių čekiai

JOHN PAKEL
Chairman of the Board

CHICAGO SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

6245 So. Western Avenue

Tel.: GR 6-7575

VALANDOS:

PIRMADIENĮ . . . 12:00 P.M. — 8:00 P.M.
ANTRADIENĮ . . . 9:00 A.M. — 4:00 P.M.

TREČIADIENĮ visą dieną uždara.
KETVIRTADIENĮ . . . 9:00 A.M. — 8:00 P.M.
PENKTADIENĮ . . . 9:00 A.M. — 8:30 P.M.
SEŠTADIENĮ . . . 9:00 A.M. — 12:30 P.M.

LIGONINĖ

(Atkelta iš 3 psl.).

— A! Tamsta pats? — perklausė kiek patylėjęs. Jeigu taip, žmogau, aš būčiau galėjęs pasakyti: „Žiūrėk, ana ten!“ — Ir rodydamas jam duris, pramurmėjo: — Jūs manote, kad mes neturime ko veikti!

Faustas Salema pasuko ten. Kambarį stovėjo šešetas pusnuogių vyrų. Tarp jų du balti chalatai: budis gydytojas ir sanitaras.

Pagaliau jis sulaukė savo eilės.

— Ir tamsta, kuo nusiskundi — paklausė gydytojas.

Faustas Salema jam įteikė kito daktaro laišką. Gydytojas greitai perskaitė laišką ir komentavo:

— Įtarimas, kad... Įtarimas... Atrodo, kad tamsta esi įtarimas asmuo. — Ir nusiūko iš savo paties pokšto Paskui rimtai tęsė: — Ne, tamstai neturėtų pagrindo. Kaip visa tai atsitiko?

Faustas padarė neaiškų mostą, rodžiusį jo nežinojimą, mostą, kurs visą atsakomybę užkrovė paslaptingam bei permainingam likimui.

— Kaip aš galiu žinoti?

— Pažiūrėsim. Užtenka pakelti marškinius... — Greitai apžiūrėjo ir padarė išvadą. — Taip, turi būti. O dabar popieri-

nis reikalas. Tamstos pavardė? Vedęs? Užsiėmimas? Adresas?

Faustas atsakinėjo į klausimus dvejomis, lyg kopdamas stačiais, sunkiais laiptais. Jis biaužėjos melu ir jautė, kad jo atsakymai buvo tik formaliai teisingi.

Pasiskakė esąs vedęs, o buvo atskirtas nuo žmonos ir laukė skrybų. Pažymėjo esąs mechanikas, o iš tikrųjų buvo subankrutavęs pramonininkas. Adresą davė savo paskutinių gyvenamųjų namų, prieš kelis mėnesius parduotų iš varžytinių skoloms apmokėti. Jam tepriklausė tik vardas ir pavardė; vien tik jie atitiko tiesą ir buvo pilnipe prie jo odos kaip neimamas ir įkylus turtas.

— Šventos Eulajijos ligoninė?

— Taip, pone daktare.

— Gerai; anketa turi būti pasirašyta pono direktoriaus. Tuo tarpu tamsta apsi-renk. Linkiu pasveikti. Sudiev.

Jis paliko prie durų abejodamas. Apsirengti? Argi jis nebuvo apsirėngęs? Negalėjo suprasti.

Staiga tarnautojas, judindamas popierį, šūktelėjo jo pavarde:

— Faustas Salema! Kuris jūsų?

— Aš esu.

— Ko stovi? Ambulansas jau ten lau-

kia, o tamsta vis dar nesusiūtavarkęs.

— Kaip tai nesusiūtavarkęs?

— Na, tai tau! — sušuko žmogus. —

Tamsta nesupranti? — Ir jis jam išaiškino jį neraminusią paslaptį.

— Vadinasi, aš negaliu eiti į ligoninę pėsčias, nei važiuoti taksi, nei vilkėti savo rūbais?

— Ne, senjore. Dabar tamsta jau priklauso ligoninei ir esi pacientas. Turi vykti ambulanšu ir vilkėdamas jos drabužiais. Toks nuostatas.

— Ir nėra priemonių?

— Ne, senjore. Daugiausia ką tamsta gali, tai išvengti maudynės, nes esi švarus žmogus, ir plaukų kirpimo. Tai viskas.

„Nuostatas! Įstatymas jau yra baisus dalykas, tačiau nuostatas, povainikis įstatymo šūnis, beveik visad esti blogesnis. Laimingas tas, kuris niekad nekentėjo nuostato tironijos!“ Taip galvojo Faustas Salema, nusirengdamas. Ir apsiuogindamas galvoj, tiksliau, jautė, jog nutraukias ryšį, jį rišusį su ankstybesniu pasauliu. Dabar tik jis pamatė svarbą, kokią gali turėti gerai pasiūtas švarkas, apykaklė ir kaklaryšis. Jie buvo tartum klasės pasižymėjimo ženklai, kastos ordenai. Ir jis, Faustas Salema, buvo lyg karininkas, kuriam nuplėšia antpečius, atima kardą ir viešai degraduoja.

Paliko nuogas.

Tarnautojas jam įteikė ligoninės rūbus: vilnonės kelnės, keistus flanelinius apatinius marškinius be sagų ir šiurkščios medžiagos

švarką, kuriam nuolatiniai plovimai negalėjo nutrinti pilnių ir kraujo ženklų. Ir virš visko, apsiautalas.

Tuo gi tarpu, jam apsierengiant, jį užliejo keista ramybė. Jausmas, kad jis visiškai nutraukė ryšius su praeitimi, kad kitas žmogus, begaliniai skirtingas nuo buvusio, įsikūnijo jame. Ir tas jausmas, jam nežinant kodėl, jį guodė ir tapatybino su jo likimu.

— O kaip su mano rūbais?

— Jie bus dezinfekuojami.

— Tai nereikalinga.

— Ką?

— Žinau, tai liepia nuostatas, tačiau nereikalinga. Juos atiduodu tamstai... aišku, jeigu pageidauj. Trumpai: žinokis...

— Ką tai reiškia?! Į kokią ligoninę tamsta ateiti?

Ir tarnautojo veide atsispindėjo tokia iš-gastis, tokia abejonė, kad Faustas Salema, besijuokdamas, pridūrė:

— Ne, aš nevyktu į Rihafoles. Ateinu į šv. Eulajiją. Bet tie rūbai man nebebus reikalingi.

— O kas bus, kai tamsta...

— Mielas pone, man nebus „kai“... Aš dabar esu ligonis. Tokia yra mano galutinė būklė... Aš nebesu žmogus. Tad man nereikalingi nė rūbai. Ar neaišku? Nesuprato-te? Taip pat man nesvarbu, kad tamsta mane suprastum.

Ir nelaukdamas atsakymo, jis nuėjo prie išėjimo durų, girdėdamas tokią pastabą:

— Kasdien atsiranda koks panašus!..

Kieme, belaukdami išvykimo įsakymo, stovėjo keli ligoniai, vyrai ir moterys.

Faustas Salema jautėsi juokingas. Kel-nės tesiekė kelių, marškiniai rodė kritinės dalis, apsiautalas, labai siauras, slėdų nuo jo pečių. Atrodė, kaip išbadėjęs arlekino. Tačiau ši būklė jo nelūdinio ir nepažemino, priešingai, jam teikė savitišką, nesuprantamą išdidumą, pasilpaingą puikybę. Jam būtų patikę matyti čia visus savo draugus iš to pasaulio, iš kurio jis galutinai pasitraukė. Jie ir jos. Jam būtų buvę malonu pamatyti jų reagavimą. Buvo tikras, kad pasijustų kur kas daugiau pažeminti nei jis. Nusišypsavo.

Šalia jo viena ligonė taip pat nusišypsavo, ir, truputį paraudusi, lyg kad tas šyps-nys būtų buvęs skiriamas jai, nesamoningai pradėjo tvarkyti plaukus.

Vienas balsas ėmė šaukti pavardes, ir vienas paskui kitą ligonys suėjo į ambulan-są.

— Faustas Salema!

Jis įlipo, atsisėdo ir užmerkė akis. Ir tuo tarpu, kai ambulansas riedėjo seno miesto kreivom gatvėm, milžiniškas pranašumo jausmas užtvindė jį: jausmas, koki gali patirti žmogus, vykstant atskleisti nežinomo pasaulio paslaptis.

(Bus daugiau)

19-SIS NEREM SUVAŽIAVIMAS IR PARODA

POVILAS ZICKUS

"Northeast Electronic Research and Engineering Meeting", sutrumpintai vadinamas NEREM, lapkričio 2, 3 ir 4 dienomis turėjo savo kasmetinį suvažiavimą ir parodą "Sheraton-Boston Hotel and War Memorial Auditorium" Bostone. Suvažiavime dalyvavo iš Amerikos, Kanados, Vokietijos, Olandijos, Japonijos ir kitų kraštų apie 20,000 elektronikos inžinierių ir kitų mokslininkų. Parodoje dalyvavo su savo naujaisiais atradimais ir gaminiiais daugiau kaip 300 tos srities tyrimų ir gamybos firmų. Sesijų metu kalbėjosi buvo tyrimų mokslininkai elektronikos, fizikos, medicinos, biochemijos, biomedicinos ir kitų sričių. Per tas tris dienas tu paskaitų buvo kelios dešimtys. Paminėsim tik kai kurių žymesnių įstaigų pavadinimus, kurių atstovai buvo prelegentais: Harvardo universiteto fizikos, medicinos, biochemijos ir biomedicinos mokslininkai; Massachusetts Technological Institute net pats prezidentas, Tufts universiteto, Northeastern univer., Kalifornijos universiteto iš Los Angeles, Connecticut universiteto, Stanford univer., Virginia Politechnic Institute, Colorado universiteto, Krašto apsaugos d-tto atstovai, Nasa atstovai, Mass. General Hospital, Sacramento Paek Observatorijos, Children's Hospital Research Foundation, Medical Research Foundation, bei kitų tos srities ne tik tyrimų, bet ir gamybos kompanijų atstovai. Dauguma jų su daktaro laipsniais. Paskaitų temos: Mikro bangų antenos, erdvių elektronikos reikalai, erdvių ryšio sistema ir technika, aukštos energijos, erdvių instrumentacija, biomedicinos elektronika, biochemijos elektronika, satelininiai ryšiai, naujos medžiagos elektronikai, plazmos astrofizika, biologiniai laser radiacijos efektai, atominės energijos elektros panaudojimas erdvėje, radaro astronomija, optinės sistemos, quantum elektronika ir daugybė kitų. Kiekvienas paskaitininkas turėjo paruošęs savo paskaitas raštu, kurių nuorašus tuo besidomintieji galėjo įsigyti.

Elektronika šiandien yra viena iš populiariausių fizikos mokslo šakų. Jos pagalba turim radiją ir televiziją, jos pa-

galba per satelitus tiesioginiai perduodamos televizijos programos už vandenynų, jos pagalba valdomos raketos, palaimoni ryšiai su jomis net už milijonų mylių, jos pagalba daromi medicinos ir biomedicinos bei biochemijos tyrimai, jos pagalba daromos net preciziškiausios akių operacijos. Ji atidarinėja duris, pakuoja medžiagas, valdo fabrikus, net dantis pradedam valyti jos pagalba. Ji atlieka sekundės greitumu matematikos skaičiavimus, kuriuos šimtai geriausių matematikų skaičiuotų dešimtmečiais. Ji eina į erdvę, į žemę, į vandenynus ir visas platumas. Elektronikos instrumentai skaičiuoja net milijoninės sekundės dalelės daleles.

Sios NEREM parodos progą kiekvienas lankytojas galėjo matyti ne tik tiems visiems tyrimams ir sritims naudojamus aparatus, bet ir jų veikimą.

Trumpoje informacijoje negalima aptarti nei tų visų paskaitų, nes jos vyko tuo pačiu laiku keliose vietose, nei tų parodos eksponatų. Jų buvo labai daug. Tai šių dienų elektronikos mokslo stebuklai. Pvz. dr. Arthur S. Nowick ir dr. Siegfried R. Mader, naudodami garinimo priemonės, pagamino naujus magnetinius lydinus (alloy). Tuo tarpu labai plonus nuo 200—600 Angstroms (Angstrom — šimtamilijoninė dalelė centimetro). Tie filmai dviejų rūšių: iš kobalto ir aukso ir iš kobalto ir s.dabro. Tai didelis atominių faktorių. Naudojant šią techniką, bus gaminamos naujos metalų struktūros. Dr. John Mayo sakė, kad Bell telefono kompanija pagamino kabelį, kuriuo galima perduoti 224 milijonus bits (atseit, atskirų paskaitų) per sekundę.

Paskaitose buvo prisiminta ir Sovietų Rusijos elektronikos pasiekimai. Sovietai elektronikos srityje, ypačiai kompiuterių srityje yra atsilikę tarp 3—5 metų nuo Amerikos. Tačiau jie taip pat prisiminta ir Lenkijos elektronikos gamyba. Lenkai taip pat esą kai kuriose srityse pažengę labai toli. Jie jau iešką net rinkos savo gamybai Amerikoje. Pasiūla čia jau susidomėta, nes lenkų gamyba gera ir daug pigesnė.

"PASKUTINIS IŠNIEKINIMAS"

(Atkelta iš 2 psl.)

lynt pasiekti archyvu — nuo kategorijų tvirtinimų tenka atsiskirti. Kad pasiektinimai su didėlimis skylėmis — tai aiškiai matyti. Pasakyta apie kai kurių asmenų pasitraukimus ir vakarus (tai naujovė, pirmiau to vengta — L. P.), bet nulyta, kas išliko Gilbony ir daugelį kitų, ir Bronys Raila su jo pristatymu, kur pasakyta, kad jis 1944 m. pasitraukęs ir vakarus, nesutinka. Jis "D." rašo: "Aš nepasitraukiau, o aplinkybės buvau priverstas nuo okupanto pabėgti, ir ne 1944, o dar 1940 metais". Apie tas aplinkybes, jei neklustu, jis savo laiku vieną iš "akimirų" buvo prastai, tai jos ir nebereikalingos čia išskirti. Kad "didysis brolis" nenustotų brukti į lietuviškas knygas kiriliką, parodo ir ši knyga apie L. Skabeiką. Kiekvienas rusiškas žodis stengiamasi spausdinti rusiškomis raidėmis. Bet nuostabu, kad L. Miškinio atsiminimuose — "Leonas Skabeika universitete" Liubov Aleksiejevna vis dėlto palikta lietuviškai parašyta. Koks baisus nusikaltimas komunistiniam budrumui!

5.

Bronys Raila būna savotiškai pažangus. Jis, pvz., įsivaizdavo naująją "sankelivį", kurio kiti rašto žmonės vengia. "Akimirkoje" apie Leoną Skabeiką užtikiname dar jomiesnių gudrybių. Jis vienoje vietoje rašo apie "Kauno sodomą ir homorą". Pasekus juo, reikėtų ra-

SIEMETINIS ROMANO MECENATAS

Dr. Petras Kisielius, nepavargstantis visuomenininkas ir neįsėnantis lietuvių kultūrinio ūmojo rėmėjas, yra siemetinis penkioliktosios "Draugo" romano konkurso mecenatas, šiam reikalui paskyręs 1000 dolerių, kurie ateinančių metų kovo mėn. bus įteikti vienam iš septynių prisijusių rankraščių autoriui iškilmingoje literatūros šventėje, Chicagoje.

DAR APIE ABSURDO TEATRĄ

(Atkelta iš 4 psl.)

visa tai, ką konvencionalus teatras teigia. Neturėdamas tradicinio "plot", nei "common sense", absurdo teatras degina kraują idėjiniai nengiažuotam studentui — kaip priešinys. Jaunimui patinka chaosas, betvarkė, pasipriešinimas autoritetui, lauzymas taisyklių ir tiesų, nieko nepaisymas, neribota laisvė etc. etc. Tai didelės dalies dabartinio jaunimo idealas. o kartu ir absurdo teatro idealas!

Perskaitęs tokio E. Albee's "Who's afraid of Virginia Woolf?", žmogus negali tris naktis miegoti. Veikale pataloginis žmogus pristatomas kaip sveikas. Jautiesi pamintas ir nužmogintas.

Štai neseniai matėme Chicagoje E. Ionesco "Kėdės", kurias gražiai ir meniškai mums pristatė N. Martinaitytė ir J. Kelečius. Maža ką galėčiau prikišti šiam, kultūringai išpildytam ir sceniškai išbaigtam spektakliui — suvaidinta kone be priekaištų. Kelečius buvo kiek įtikinamesnis, bet jo ir vaidmuo de-

kingesnis. Martinaitytė simpatiška ir šilta, vienodai stipri nuo pradžios iki galo. Fizinio išpildymo prasme šis spektaklis buvo tikras sedevėriukas. Viena kita smuknėnėlė ne neminėtina, kada visas toks didelis darbas išneštas, sakyčiau, gerai. Bet yra ir kita medalio pusė — aš einu į teatrą pažūrėti ne vien tik kaip išpildo, bet, svarbiausia, ką išpildo. Man svarbiau turinys, ne jo įforminimas. Gi, pasibaigus vaidinimui, šį kartą mano nuotaka buvo kaip po daktaro: operacija pavyko, bet ligonis mirė. Tiek daug darbo ir pastangų išlėkė pro langą, veiksmui baigiantis, kartu su abiem senkais! Kas pajėgia žodžius ir veiksmus pritaikyti konkrečioms gyvenimo pavyzdžiams, tam "Kėdžių" idėja moraliai tendencinga ir idėjiniai angažuota.

Mūsų gyvenimas nėra nei grumtynės su tušiomis kėdėmis, nei laukimas iliuzorinių svečių, nei idiotiškas pranešimas žmoniui. (Jeigu žinoma, kas tiki kitaip, tada ir yra kitaip.)

Penicilinas ir įvairūs žmogaus laimėjimai medicinos srityje nėra tuščia kėdė. Automobilai, radijas, lėktuvai irgi nėra atsiradę tuščias kėdes perstatinėjant. Skridimai į erdves, į mėnulį neįvyko sanykiuojant tik su tušiomis kėdėmis. Žmonijos pažanga civilizacijoje, kultūroje etc. taip pat neatsirado laukiant įsivaizduojamų svečių. Pagaliau mūsų pasaulyje, Lietuvių Enciklopedijoje, taip pat neatsirado sėdint tik ant tušios kėdės! Kad dėl ambicijos stokos ar kitų priežasčių Senelis netapo generolu, o visą gyvenimą pasilikto sargu, tai jo asmeniškai tragedija. Padėties neišgelbėti nė šuniu lojimas ir autoriteta (absurdininkams nieko nėra gerbtino ar švento), tai jis kalba ir joja tik už save, o ne už mane ir ne už visą žmonių. Universalumo, bendros idėjos visiems čia neįmanoma išvesti, ir oratoriaus "kalba" buvo daugiau "nesveikasis išpūdis", negu žmogijos kurtumo ar tuštumo simbolis.

Pabaigai L. Mockūnas angliškai cituoja įvairių tikrųjų dvasiškų, dalyvavusių premjerų teigimą: "Waiting for Godot" įvertinimą. Tikrai, bet tas tik tiek ir reikšia. Gailejo jiems pat'kti, bet ką bendra turi su dvasiškais mirtini nutestieji, kuriems taip pat veiktas patiko?

Jau minėtas M. Esslin anksčiau nurodyto knygoje 14—17 psl. aprašo tokį įvykį (laisvas atspėjimas): "Waiting for Godot" būvęs parodytas San Quentin mirtininkams. Nep'prastas pasisekimas! Kal'niai veikala pulk' ai supratę. Visiems, kaip vėliau rašė korespondentai, buvo aišku, kad vaidinimui nepasibaigus, kad Godot neateis ir jį neišgelbės... Kiti skeptikai samprotavo, kod ir atėjęs jis padėties nepakeistų, nes per vėlu — gašo kameros jau rengiamos. Galų gale visi džiaugėsi, kad ir kitų toks pat likimas laukia, nes galutinę sąskaitą triumfuišias NIEKAS.

Anatolijus Kairys

MOVING

Apraustas perkraustymų įvairių atstumu

A. VILIMAS

3415 S. Litanica Ave

Tel. FRontier 6-1889

Stirbis Fuel Oils

Aliejus virtuvei ir krosnimis.

"Geresnė ir pigesnė alyva"

Tel. HEmlock 4-6264

PETER STIRBIS

6741 So. Maplewood Ave

Chicago, Ill. 60629

JEI JŪS NORITE SIŪSTI SIUNTINIŲ - DOVANAS Į USSR NAUDOKITĖS PATARNAVIMU PLAČIAI ŽINOMOS FIRMOS PACKAGE EXPRESS & TRAVEL AGENCY, INC.

(LICENSED by Vnešposyltorg)

VYRIAUSIA ĮSTAIGA

1530 Bedford Ave., Brooklyn 16, N. Y., IN 7-5522

Siuntiniai siunčiami per mūsų firmą paskyrimo vietą pasiekia trumpiausiu laiku. Siuntinių pristatymas garantuotas. Visi muitai apmokami mūsų įstaigoje, gavėjas NIEKO NEMOKA.

Prie firmos skyrių yra krautuvės, jose rasite žemiausiomis kainomis pasirinkimui įvairiausių audinių, taip pat maisto produktų, odos avalynės ir kitų daiktų.

Firma - skyriai atidaryti kasdien nuo 9 valandos ryto iki 6 valandos vakaro, šeštadieniais ir sekmadieniais nuo 9 valandos ryto iki 4 valandos popiet.

MŪSŲ SKYRIAI:

BROOKLYN, N. Y.
NEW YORK 3, N. Y.
NEWARK, N. J.
SOUTH RIVER, N. J.
UTICA, N. Y.
FARMINGDALE, N. Y.
PHILADELPHIA 23, PA
ALLENTOWN, PA
ROCHESTER 5, N. Y.
LOS ANGELES 4, CAL
CHICAGO 22, ILL.
BALTIMORE 31, MD.
BUFFALO 12, NEW YORK
DETROIT 12, MICH.
HARTFORD 6, CONN.
JERSEY CITY, N. J.
SYRACUSE 7, N. Y.
CLEVELAND 13, OHIO
"AMTSTADT" HIGH
SO. BOSTON, MASS
TRENTON 10, NEW JERSEY

1530 BEDFORD AVE.
78 SECOND AVENUE
314 MARKET STREET
46 WHITEHEAD AVENUE
963 BLECKER STREET
FREEWOOD ACRES
621 W. GIRARD AVENUE
126 TILGHMAN STREET
338 HUDSON AVENUE
107 SO. VERMONT AVENUE
1241 NO. ASHLAND AVENUE
1900 FLEET STREET
701 FILLMORE AVENUE
11601 JES CAMPAU AVENUE
643-47 ALBANY AVENUE
308 GROVE STREET
1200 SOUTH AVENUE
1028 KENILWORTH AVENUE
11339 JES CAMPAU AVENUE
396 W. BROADWAY
1152 DEITZ AVENUE

IN 7-6465
OR 4-1540
MI 2-2452
CL 7-4320
RE 2-1474
363-0494
PO 9-4507
HE 5-1654
DE 2-4240
DU 5-6550
HU 6-2818
CL 7-5164
TX 5-0700
TO 8-0298
CH 7-5164
HE 5-6366
GR 5-9746
PR 1-0686
TO 9-3960
AN 8-1120
EX 2-0306

Automobilio nelaimės atveju skambinkite

(In case of accident, call)

COUNTRY AUTO REBUILDERS

G R 6 - 7777 24 hour towing service

Karoserijos taisymas, stabdžiai, motorai, tepimas ir smulkių pataisymai.

BODY AND FENDER WORK

PAINTING, MECHANICAL REPAIR

2423 W. 59th St., Chicago, Ill., 60629

Savininkas — MIKAS ČESAS

Artesian Restaurant

2432 West 63rd Street (63rd & Artesian)

• Skanūs valgiai

• Geras patarnavimas

• Puiki atmosfera

PIETUS

\$1.65 & \$2.25

JOKIO LAUKIMO — GREITAS PATARNAVIMAS.

TALPA — 350 SEDIMŲ VIETŲ.

Užsisakykit vietas iš anksto Padėkos Dienai (Thanksgiving Day).

Rezervacijoms skambinkite — 436 - 4622.

Atdara sekmadienį, 6 v. ryto iki 1 v. ryto, penktadienį, 6 v. ryto iki 5 valandos ryto.

CIRCUIT T.V. & RADIO (LIETUVIAI)

TAISYMAS yra mūsų SPECIALYBĖ. VISŲ GAMYBŲ • GREITAS patarnavimas • GARANTUOTA • KREDITAS

2412 WEST 71ST ST. CHICAGO, ILL. 60629. TEL.: 471-2446

Kas tik turi gerą skonį,

Viską perka pas Lieponį!

LIETUVIŲ PREKYBOS NAMAI

FURNITURE CENTER, INC.

MARQUETTE PK., 6211 S. Western Pros. 8-5875

Vedėjas J. LIEPONIS

Pirmadienį, ketvirtadienį, 9 iki 9:30. Kitom dienom nuo 9 iki 6

val vak. Sekmadieniais atdara nuo 12 iki 5 v.v.

SKIP'S Self Service LIQUOR STORE

5515 SO. DAMEN AVE. ALL PHONES WA 5-8202

NOVEMBER — LAPKRICIO 11, 12, 13 D. D.

DUJARDIN V.S.O.P. IMPORTED

GERMAN BRANDY Fifth \$5.29

MONNET THREE STAR BRANDY Fifth \$5.49

OTARD IMPORTED COGNAC Fifth \$4.98

GRAIN ALCOHOL 190 Proof U.S.P. Fifth \$4.89

RICCADONNA VERMOUTH IMPORTED

Dry or Sweet 30 oz. Bottle \$1.29

CHOICE OF TWO POPULAR BRANDS OF

IMPORTED CANADIAN WHISKY Fifth \$4.98

MOET & CHANDON IMPORTED

CHAMPAGNE Fifth \$3.98

DUCAL IMPORTED 1959 VINTAGE

RED LISBON GRAPE WINE Fifth \$1.79

MAMPEDIKTNER IMPORTED

GERMAN LIQUEUR Fifth \$4.98

AMSTEL IMPORTED HOLLAND BEER

Case of 24—12 oz. Throw away bottles Case \$4.95

NAUJI LEIDINIAI

• **Jurgis Gliada, AGONIJĄ.** Romanas. Nidos klubo leidinys, nr. 55, 1965 m. Knyga 406 psl., jos kaina: klubo nariams — minkštasis viršelias \$2.50, kietasis — \$3.00, ne nariams — 25% daugiau. Leidinys gaunamas "Drauge".

Pastarasis Jurgio Gliados užmojis — parašyti romaną iš paskutiniųjų Lietuvos nepriklausomybės dienų — yra labai intriguojantis, net tam tikra prasme šokiruojantis reikalas. Mat, romane veikėjai yra daug kam gerai pažįstami asmenys, pradedant 1940 m. Maskvoje buvusiu Lietuvos pasiuntiniu dr. L. Natkum, pačiu respublikos prezidentu ir ministru, baigiant anuometiniu Amerikos lietuvių subruzdumu, ministro P. Zadeickio stabtelėjimu ir L. Simučio veikla. Romane vaizduojamos pačios tragiškiausios mūsų tautos dienos su visais kabinėtų posėdžiais, sovietinėmis pinklėmis ir kit. Daug romane minimų žmonių dar tebėra mūsų tarpe ir pavergetoje Lietuvoje, daug apie tuos pačius istorinius įvykius yra vienkokių ir kitokių nuomonių. Todėl visai suprantam, kad AGONIJĄ skaitytojų bus grobs tyte grobstoma, įvairiai komentuojama, virstama tikru bestselleriu mūsų literatūroje.

• **THE MARIAN, November 1965.** Reguliariai išeinąs pirmojo kiekvieno mėnesio pusėje žurnalas, jau pasirodė su lapkričio mėn. Keičiant spalvas, mielai atrodo dail. A. Korsakaitės sukurta viršelis, o paskutinis viršelio puslapis papuoštas A. Kezio, S.J. išradinga nuotrauka. Pirmasis straipsnis yra presbiterionų seminarijos profesoriaus dr. L. Brinerio, labai įsivesiai kalbą apie naująją dvasią Katalikų Bažnyčioje, apie katalikų liturginę studiją savaitę (kurioje tas presbiterionų dvasininkas dalyvavo), apie bendrą katalikų ir protestantų biblines studijas ir archeologines ekspedicijas. Konvertitė iš protestantizmo, rašytoja — poetė Verla A. Mooth duoda straipsnį apie dėkingumo dvasią Kūrėjui.

Keliautoja G. Brendel pasakoja savo įspūdžius atsilankiusi į Taboro kalną šv. Žemėje. Rašytoja Danutė Brazytė — Bindo-

kienė dėsto apie patrauklios moters savybes. Argentinoje besidarbujantis lietuvis kun. A. Svedas, MFC, pasakoja apie Rožario miesto religines įdomybes, o amerikietis laikraštininkas H. Peisson savo straipsniu žadina meilę vyresnio amžiaus žmonėms. Lietuvis, gyventojų statistikos specialistas Gerbaudo pseudonimu, nagrinėja priežastis — kodėl vedusieji skiriasi. Amerikietis laikraštininkas R. Oswald aprašo mergaičių miestą netoli Cincinnati. Duodama knygų ir religinio gyvenimo apžvalga. Ir šis numeris, kaip ir visada, gausiai iliustruotas.

• **J. Variakojis, KARALIAUS MINDAUGO PULKAS.** Išleido "Karys" 1965 m. Leidinys 120 psl., kaina nepažymėta. Artėjant mūsų kariuomenės atsikūrimo šventei — lapkričio 23 d. — tokia knyga yra daugeliui atvilgių labai prasminga. Pats aktyviai nepriklausomybės kovose dalyvavęs, autorius parašo šia vieno mūsų kariuomenės pulko tų kovų istoriją. Aprašas pajavintas atitinkamomis nuotraukomis ir ypač gražiai parengtomis pulko žygių ir kovų schemomis, žemėlapiams. Leidinys vertas dėmesio ne tik istorine, dokumentine prasme, bet ir kaip sklandus ir patrauklus atsiminimų skaitinys. Jo išorinė išvaizda kiek gadina perkrautas ir mėgėjiškai primityvus aplanko piešinys.

ATSIŪSTA PAMINėti

• **LAISKAI LIETUVIAMS,** tėvų jėzuitų leidžiamas religinės ir tautinės kultūros mėnesinis žurnalas, 1965 m., spalio mėn., nr. 9. Žurnalo metinė prenumerata \$3.00, adresas: 2345 W. 56th St., Chicago, Ill. 60636.

• **ZVAIGZDĖ,** Jėzaus Širdies pasiuntinys, 1965 m., lapkričio mėn., nr. 10, leidžia tėvai jėzuitai. Prenumerata — \$3.00 metams, adresas: 2345 W. 56th St., Chicago, Ill. 60636.

• **VILTIS, A Folklore Magazine,** Oct. - Nov., 1965, No. 3. V. F. Beliajus, P. O. Box 1226, Denver, Colorado 80203. 1 Year — \$3.50, 2 Years — 6.00, Foreign — \$4.00.

FILMŲ ĮVAIRUMAI

STASĖ SEMENIENE

Šią vasarą Berlyno filmų festivalyje amerikiečių filmo "Cat Ballou" aktorius Lee Marvin laimėjo geriausio aktorius vardą. Vokiečiai tada buvo gerokai įpykę ant amerikiečių, nes Hollywoodas, kuris išrenka 25 milijonus dolerių kasmet prie vokiečių kino teatrų langelių, visiškai ignoravo Berlyno festivalį, pasiūsdami ten vos vieną filmą, minimą "Cat Ballou". Tuo tarpu išsiuntę visas žvaigždes į Maskvos festivalį, kur negauna nė dartinio pigaus nustumusio kvoterio.

"Cat Ballou" antraštė be galo klaidinanti ir visiškai nežintragaujanti bei nesuviliojanti žiūrovo. Atrodo, lyg pasakojimas ties kokią kiną. Tikrąjį tai savotiškas besikuriantis Amerikos fono — Western — vienos mergaitės tragiškai triukšmingas gyvenimo pasakojimas.

Šikinių plaukų, gražiais rūbais apdėta, gražių manierų, gerai išauklėta (vos baigusi mokyklą — būsimoji mokytoja) jaunutė Catherine (iš to ir vardas Cat) Ballou važiuoja traukiniu pas savo tėvą į Wolf City, Wyo. Ji susitinka su neva kunigu, kuris padeda nusikali-

tėliui pabėgti iš traukinio. Wolf City mieste, kurio kai kurie gyventojai atitinka miesto vardui, nužudomas jos tėvas pasamdyto žudiko. Skausmo sukrėsta, mergina virsta pati pabėgėle nuo istatymų su savo draugais; sutiktas traukinys dviem jaunuoliais — "kunigu" ir nusikaltėliu, indėnu ir girtuokliu jos samdomu geru šauliu.

Lee Marvin dėl savo dvigubos vaidybos — dvykų brolių: gero ir blogo, peilytai gavo premiją.

Režisierius Elliot Silverstein, filmų pasauly atsiradęs visai neseniai — atkeliavęs iš televizijos, pasakojimą veda įdomiai per banjo grojančius trubadūrus (Stubby Kaye ir neseniai vėžiu miręs Nat King Cole).

Savo gi rolę, kurią verta apdėti, iš Catherine virtusios "Cat", Jane Fonda puikiai išplodo pareikalautą iš jos moteriškumą, naivumą, vėliau veržlumą bei kovą su blogiu prieš blogį.

Filme labai daug humoro, spalvotos nuotraukos ryškios, pramoga jauniems ir seniems.

TELEVIZIJAS:

paprastas ir spalvotas nebrangiai taisy. Už patarnavimą vietoj \$3; už dirbtuvės darbą \$10 ir dalyv. Pastatavimui apie naujas.

J. MIGLINAS
2549 W. 69 St., II auk., PR 6-1063

MOVING

J. NAUJOKAITIS
Ilgų metų patyrimas
Apraustas perkraustymas
WA 5-9209 Chicago, Ill.

Pristatome Visokių Rūšių STATYBAI IR NAMŲ PATAISYMAI MEDŽIAGA

CARR MOODY LUMBER CO.

STASYS LITVINAS, Prez.
3039 So. Halsted St., VI 2-1272
Apkainavimą ir prekių pristatymą teikiame nemokamai.
Rastinė adara kasdien nuo 8 val. ryto iki 6 val. vakaro ir šeštadieniais iki 3 val. p. p.

STANDARD Safety... ASSURED and INSURED!

Turtas
\$95,000,000.00

Rezervai
\$9,200,000.00

4 1/4 % Current rate per annum

4 Times a Year

All Savings In by the 15th
Earn from the 1st

Hours:
Mon. Thurs. — 9 to 5
Thurs. Fri. — 9 to 4
Sat. — 9 to 12
Wed. — Closed

STANDARD FEDERAL SAVINGS

4182 Archer Avenue • Chicago, Illinois 60632 • Virginia 7-1140

Standard Federal Savings visų su-
taupų saugumas yra užtikrintas mūsų
pajėgus ir pastovaus įmonės ve-
dimo ir apgalvoto veikimo... ir kiek-
viena sąskaita yra apdrausta Federal
Savings and Loan Insurance Corpora-
tion. Norėdami saugaus taupymo ir
aukštų pajamų, išmokamų keturis
kartus į metus, pradėkite taupyti pas
Standard Federal.

Chicago's apylinkėse pajėgiausias

Request Records -- PLOKŠTELĖS

Naujausios ir geriausios ilgo gro-
jimo autentiškos lietuviškos plokš-
telės.

Nepasitenkint pakaitalais.
Reikalaukite Request firmos.

Kreipkitės į savo apylinkės krau-
tuves, arba rašykite:

REQUEST RECORDS, Inc.
66 Mechanic St.
New Rochelle, N.Y.

2400 S. Oakley Ave., Chicago
Tel. Virginiai 7-7258-59

Lietuviška valgykla. Gražiausias lietuviš-
kas restoranas, kuriame gaminami lietu-
viški valgiai.

Atidara nuo 6:00 valandos ryto iki 8:00
valandos vakaro.

"PALANGA" RESTAURANT

6918 So. Western Ave. — GR 6-9758

JADVYGA ir — JUOZAS BARTKUS, Savininkai

Kalėdiniai Siuntiniai!

Mieli tautiečiai, nudinginkite artimuosius Lietuvoje pasius-
dami jiems dovanėlių Kalėdoms ir Naujoms Metams!

Mes esame sudarę tris specialius didžiąsias šventi-
nius siuntinius, kurių kaina Jums bus visai prieinama ir kokybe
sužavės gavėjus. Štai jie:

Kalėdinis P(rabanginis) I

Angl. patinė šilto veluro medž 3 jardi; išsinegi vyr. arba
mot. eilute vilnonė angl. medžiaga. 3 1/2 j.; nepermatomo nailono
medž. suknelė — 4 j.; kaklaraištis; šilkine skarėlė; šokolado
dėžė — 1 sv.; kakavos pupelių 1 sv.; švelnaus nailono mot. balt.
— apatinukas ir kelnaitės; vyr. išsinegi nailono marškiniai; ir
vyr. arba mot. skotiškos vilnos nertinis tik už 99 dol. su pasiun-
timu ir muitu!

Kalėdinis S(taigmeninis) II

Angl. viln. medžiaga dviejų vyr. arba mot. eilutėms — 7 j.;
labai graži portugaliska šilta medž. suknelė — 4 j.; 2 poros nai-
lono kojinių; vyr. arba mot. vilnonis nertinis, vyr. išsinegi nailo-
no marškiniai; ir šokolado dėžė 2 sv. tik už 75 dol. su muitu ir
pasiuntimu!

Kalėdinis D(ovaninis) III

Angl. viln. medž. vyr. arba mot. eilute — 3 1/2 j.; medžiaga
šilta, graži mot. suknelė — 4 j.; sunkaus itališko šilko medž.
suknelė — 4 j.; šilkine skarėlė; 2 poros nailono koj. ir 2 sv. šo-
kolado tik už 60 dol. su pasiuntimu ir muitu!

Be to, tebesiunčiame mūsų populiariusius standartinius
siuntinius V-3, 10 1/2 j.; viln. kostiuminės medž. už 55 dol.; N-4,
16 j. keturioms suknelėms nailoninės nepermatomos medž. už 45
dol.; P-3, 6 j. vilnonės medž. dviejų paltams ir 3 1/2 j. vilnonės
medž. išsinegiam kostiumui už 75 dol.; NMSK — 3 nertiniai, 3
išsinegi marškiniai, 3 viln. skarėlės ir viena atkarpą 3 1/2 j. kos-
tiumui už 75 dol.; ir M-13, aukšto kaloriteto 22 lbs. maisto siunt.
už 30 dol.

Automobilius, dviračius, siuv. mašinas, svaig. gėrimus, taba-
ką (Sov. gamybos) galime pristatyti iš Kaune ir Vilniuje esan-
čių kooperatyvų.

Siunčiame ir Jūsų pačių sudarytus siuntinius (tik naujų
prekių). Tokius siuntinius (iki 22 lbs.) galite adresuoti mums ir
mes juos išspeakedijuosime į Lietuvą už 12 dol.; įskaitant mūsų
patarnavimą, licenciją, draudimą ir supokavimą. Gi už čia apmo-
kėtą muitą pateiksime oficialią sąskaitiukę. Prie tokių siuntinių
galima pridėti šį iš mūsų kataloginių angliškių prekių.

Susikite užsakymus, reikalaukite pavyzdžių ir kainininkų:

BALTIC STORES LTD.

421, Hackney Road

London, E. 2.,

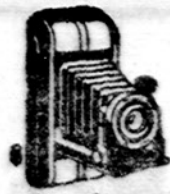
Great Britain

Seniausioji šioje srityje lietuvių firma. Greitas, garantuotas
ir gavojo parašu patvirtintas pristatymas!

Atstovai JAV:

L. Venckus, 7030 So. Talman Ave., Chicago, Illinois, Tel. 436-0494
GAIVA, 3570 West Vernor, Detroit 16, Michigan.

SIUNTINIAI I LIETUVĄ

MARQUETTE PHOTO
SUPPLY

REIKMENYS FOTOGRAFAM
IR MPEJAMS

Daug sutaupyste pirkdami eu-
vairių filmų foto aparatus, i-
jų reikmenis. Pasinaudokit
patogių planu atidedant pasi-
riktus reikmenis Kalėdoms.
Filmai užbaigtu foto nuotrauk-
patarnavimas. Atidara pirmad
ir ketvirt vakarais iki 9 val

3314 West 63rd Street

Chicago 29, Illinois

Tel. PR 6-8968

ROOSEVELT PICTURE FRAME COMPANY

Manufacturers

Rankomis išplaustyti paveikslų
rėmai. Pritaikinti paveikslams
skelbinų rėmai, metalų apliet
rėmai.

2400 S. Oakley Ave., Chicago

Tel. Virginiai 7-7258-59

DOVANAS KALĖDOMS

savo artimiesiems
SIŪSKITE JAU DABAR
ir tik per

CENTRAL PARCEL SERVICE

kurio pagrindinė įstaiga yra

220 SOUTH STATE STREET
Telefonas WA 2-9354

gi miesto pietinės dalies skyrių rasite

2618 West 63rd Street

Telefonas WA 5-2466

Turime ypatingai gausų pasirinkimą pre-
kių siuntiniams sudaryti. Apsilankykite
pas mus ir vietoje įsitikinkite.

Garantuotą siuntinių
pristatymą trumpiau-
siu laiku atliekame
jau NET 18 METŲ.

Mūsų erdviose patalpose
turime didžiausį pasirinkimą
visų modernių baldų, elek-
trinių krosnių, radijo ir tele-
vizijos aparatų, šaldytuvų ir
kitų namams reikmenų.

LIETUVIŲ ĮSTAIGA

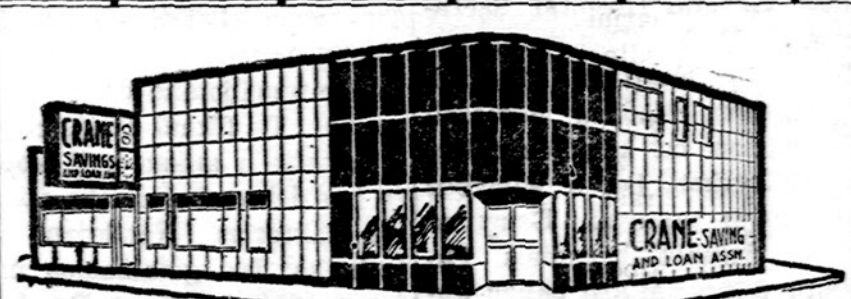
ROOSEVELT FURNITURE CO.

F. A. RAUDONIS ir N. BERTULIS

2310 W. Roosevelt Road

Tel. SEeley 3-4711

Atidara pirmad, ir ketvir. 9-9 val. antr., treč. ir šeštadieniais nuo
9 iki 6 val. Sekmad. atidara nuo 11 iki 4:30 v. po pietų

CRANE SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION

B. B. PIETKIEWICZ, Prez.

2555 West 47th St. Tel. LAfayette 3-1083

PLENTY OF FREE PARKING

4 1/2 %

Naujas aukštas dividendas
mokamas už investavimo
sąskaitas

PINIGAI ĮNEŠTI IKI 15 D. PELNO NUOSIMČIUS NUO 1 D.
Dividendai mokami sausio ir liepos mėn. 31 d.

VALANDOS: ANTRAD. ir PENKT. 9 v. r. iki 5 v. v.
PIRMAD. ir KETV. 9 v. r. iki 9 v. v.
SESTAD. 9 v. r. iki 12 v. d. Trečiad. uždaryta

VANDER WAGEN

ANGLYS

SINCLAIR ALYVA

3605 West 63rd St.

POrtsmouth 7-8020

NELAUKITE, nes rytoj gali būti pervėlu!

Jei norite užsitikrinti nuo ugnies namus, baldus, automobilius
ar šiaip ką apdrausti, reikalaukite agento, arba brokerio, kad
jis parūpintų jums polisą per mūsų kompaniją. Nelaimė išti-
kus neturėsite jokių nemalonių.

GENERALINIAI AGENTAI ŠIŲ kompanijų:

AMERICAN BONDING AMERICAN INDEMNITY CASUALTY MUTUAL FIDELITY & DEPOSIT FIRE & CASUALTY OF CONN. GIBRALTAR INSURANCE THE HANOVER HIGHWAY INSURANCE THE HOME INTERSTATE LASALLE CASUALTY	MANHATTAN FIRE & MARINE MERCURY MUTUAL MONARCH NATIONAL UNION NEW YORK FIRE SECURITY INSURANCE UNITED STATES FIRE UNIVERSAL INSURANCE WESTERN FIRE & CASUALTY CALIFORNIA LIFE
--	--

Mes esame pirmaklasiai nariai Chicago Board of Underwriters

O'MALLEY and McKAY, Inc.

222 W. Adams Street

Room 800

Telefonas Central 6-5206

Remkite tuos, kurie skelbiasi dienr. Drauge.

Kultūrinė Kronika

Literatūros vakaras ir koncertas "Lietuvių beletristikos antologiją" pasitinkant

Lapkričio 21 d. (sekmadienį), 3 val. popiet "Draugo" redakcijos patalpose ateitininkų meno draugija "Satrija" pristatys mūsų visuomenei šiomis dienomis Lietuviškos knygos klubo išleidžiamą "Lietuvių beletristikos antologiją" antrąją dalį. Tokios neeilinės knygos pasirodymo proga rengiamoj kultūrinėje popietėje literatūriniam pokalby dalyvaus ir savo kūrybą skaitys antologijos antrosios dalies dalyviai — rašytojai, gyveną Chicagoje ir jos apylinkėse: Aloyzas Baronas, Česlovas Grincevičius, Danutė Brazytė, Jeronimas Ignatovas, Nijolė Jankutė — Užabalienė, Marius Katiliškis, Karolė Pažeraitė, Birutė Pikelievičiūtė, Vincas Ramonas, Stasys Tamulaitis ir Albinas Valentinas.

Koncertinėje popietės dalyje Chicago lietuvių styginis kvartetas išpildys Vytauto Jančio 3 val. popiet "Draugo" redakcijos patalpose ateitininkų meno draugija "Satrija" pristatys mūsų visuomenei šiomis dienomis Lietuviškos knygos klubo išleidžiamą "Lietuvių beletristikos antologiją" antrąją dalį. Tokios neeilinės knygos pasirodymo proga rengiamoj kultūrinėje popietėje literatūriniam pokalby dalyvaus ir savo kūrybą skaitys antologijos antrosios dalies dalyviai — rašytojai, gyveną Chicagoje ir jos apylinkėse: Aloyzas Baronas, Česlovas Grincevičius, Danutė Brazytė, Jeronimas Ignatovas, Nijolė Jankutė — Užabalienė, Marius Katiliškis, Karolė Pažeraitė, Birutė Pikelievičiūtė, Vincas Ramonas, Stasys Tamulaitis ir Albinas Valentinas.

Solistės Aldonos Stempu- žienės pirmoji dainų plokštelė

pasirodys lapkričio 19 d. Plokštelės vienoje pusėje įdėnuota komp. Dariaus Lapinsko "Mergaitės dalia", dvylikos dainų ciklas pagal senas lietuvių melodijas, o kitoje pusėje dešimt kitų lietuvių kompozitorių dainų: to paties D. Lapinsko, J. Gruodžio, K. V. Banaičio, A. Raciūno, V. Jakubėno ir St. Simkaus. Visos dainos plokštelėje palydimos Stutgarto simfoninio orkestro, diriguojant pačiam komp. Dariui Lapinskui. Plokštelę spausdino RCA Victor bendrovė. Stilingo albumo viršelį piešė Paryžiuje gyvenąs dailininkas Žibuntas Mikšys. Albumo įrašai, paaiškinimai ir dainų tekstai yra lietuvių ir anglų kalbomis. Tai bus vertinga plokštelė kiekvienam lietuviškos muzikos mėgėjui, o taipgi graži dovana sveikintajam. Meno plokštelė bus pardodama po 6 dol. ir stereo po 7 dol. plus persiuntimo išlaidas. Platintojams duodama 25% komisas, jeigu jie užsisako nemažiau 10 plokštelių ir įmoka pinigų drauge su užsakymu. Užsakymai jau priimami dabar, ir plokštelės bus išsiųstos platintojams lapkričio 22 d. Visais plokštelės reikalais rašyti: Fine Music Records, c/o J. Stempužis, 4249 Lambert Road, Cleveland, Ohio 44121.

• Jono Rimšos tapybos darbų paroda Clevelande, Gallery International, 13218 Superior — Euclid Ave. atidaroma lapkričio 14 d. ir tęsis iki gruodžio 11 d. Tikimasi, kad šio Pietų Amerikoje išgarsėjusio lietuvių dailininko, šiuo metu viešinio Jungt. Amerikos Valstybėse, darbai bus parodyti ir kitose šio krašto lietuvių kolonijose, visų pirma Chicagoje. Jonas Rimša yra laikomas autentiškiausias Pietų Amerikos tropikinės gamtos ir senosios indėnų dvasios bei jų kultūros atstovais — vaizduotojas. Rimšos darbai plačiai pasklidę Argentinos, Bolivijos, Peru, Anglijos, Australijos, Pietų Afrikos, Europos ir Amerikos muziejuose bei privačių kolekcionierių rankose. Pirmojoje čia Rimšos parodoje Clevelande išstatoma 50 aliejaus ir akvarelės kūrinių.

• Nauja ir visa Henriko Radausko poezija vienoje knygoje. Gruodžio mėnesio viduryje ištikimas poezijos knygų leidėjas Vytautas Saulius vėl mūsų literatūrai padovanos puikų leidinį — Henriko Radausko "Eilėraščius". "Eilėraščiais" pavadintoje knygoje tilps visai naujas poeto rinkinys "Zaibai ir vėjai", o taipgi ir visos ankstesnės Radausko knygos: Žiemos daina (1955), Strėlė danguje (1950) ir Fontanas (1935). Visi sutelktinė kietai ir skoningai

• Paskaita apie TSUNAMI bangą

Washingtono Lietuvių technikos ir gamtos mokslų draugija duoda progos vašingtoniečiams keletą kartų į metus pasiklausyti paskaitų apie jdomius ir naujus atsitikimus tikslųjų mokslų srityje. Spalio 30 d. po draugijos posėdžio, kuriame naujon valdybą buvo išrinkta: L. Kačinskas, P. Mažeika ir I. Saldukas, draugijos nariai ir svečiai turėjo progos išklausti jdomios dr. Mykolo Slapšio paskaitos apie Tsunami bangą. Tai esanti ypatinga vandens banga, siekianti kartais ligi šimto jardų pločio ir keliasdešimt jardų aukščio, pakylančio dugne arba artimose vandenyno srityse, pasitaikanti dažniausiai Ramiajame vandenyne. Tokių destruktivių bangų istorijoje yra žinoma apie 500. Kai kurios iš jų užliejusios ištisus miestus ir pražudžiusios tūkstančius žmonių. Vėliausias tokios bangos išsiveržimas buvęs 1964 metais Aliaskoje.

Po paskaitos buvo parodyta naujas garsinis spalvuotas filmas, vaizduojas, kokiomis priemonėmis galima pajusti tos bangos atsiradimą, norint laiku gyventojus perspėti apie artėjantį pavojų ir evakuoti juos iš pavojingų pajūrio sričių ir aukštesnes vietas. Dr. M. Slapšys kaip tik dirba įstaigoje, Washingtono, tiriančioje šios bangos registravimą bei sekimą. (G. G. K.)

LEO'S SINGLAIR SERVICE
LEONAS FRANKUS, Sav.
Stabdžių, Sankabos, Transmisijos
Tune-ups ir Motorų remontas
5759 So. Western Avenue
Kampus 58th Street
Telefonas PRospect 8-9533

SUSTOKIT, APŽIURĖKIT — MŪSŲ METINĮ IŠPARDAVIMĄ

STEIN TEXTILE CO.

Didelis užuolaidų skyrius, kuriame galit savo langams pasirinkti urminėmis kainomis iš tūkstančių jardų užuolaidoms dekoratyvinių medžiagų, ne iš mažų pavyzdžių, bet iš didelių ritinių: damasko, brokadės, "boucle's", "fiberglass". Jei jus nemokat siūti, mes jums jas pagaminsim.

PIRKŠIT NEBRANGIAI IR GAUSIT DOVANĄ.

Stein Textile bendrovė yra pirmoji, kuri parūpino vilno, šilko, nylon, tafet, aksomo, angliški medžiagų paltams ir kostiumams slinkimui artimesiems i Lietuvą ir tolimajai Sibirį už žemas kainas.

616 W. Roosevelt Rd., Chicago 7, Ill., HA 7-3737
Atdara kasdien ir sekm. 9:15 r. iki 5:30 vak. Pirmad. uždaryta.
Nemokama vieta mašinoms už kampo i šiaurę
Jefferson St. Chernin's aikštėje

Kun. Algimantas Kezys, SJ (kairėje), stud. Jeanne Mulcahy, parasišį straipsnį apie A. Kezio nuotraukas televizijos programai, ir Chicago arkivyskupijos komunikacijos centro pagalbinis direktorius kun. Edward Wroblewski.

• Nuotraukos menininkas kun. Algimantas Kezys televizijoje. Lapkričio 21 d. 10:30 val. rytuje jis pasirodys WBBM-TV (kanalas 2) programoje "Take One" su 30 fotografijų kolekcija, pavadinta "Žmogus ieško gyvenimo pagrindinės reikšmės ir tikslo". Jis aptars ten rodomas fotografijas su Chicago arkivyskupijos komunikacijos centro pagalbinio direktoriumi kun. Edward Wroblewski. Northwestern universiteto studentas David Green paskaitys studentėms Jeanne Mulcahy paruoštą straipsnį apie kun. Kezio nuotraukas. Šio mūsų kūrybingo nuotraukos menininko dviem puslapiainiais darbais buvo pasiūšęs ir metodistų leidžiamas kultūros žurnalas "Motive" š. m. spalio mėn. numeryje.

• Lietuviai dailininkai SEARS kompanijos rengiamose dailės parodose. Šiuo metu Prudential Building, Chicagoje, vykstančioje šios kompanijos surengtoje parodoje tarp viso pasaulio dailininkų randame ir

LAIKRODININKAS

A. SERKSNYS
Geriausias ir pigiausias laikrodžių
taisymas ir pardavimas.
2557 W. 63rd St. RE 7-1776

Lietuvių VEDAMA NAUJŲ IR VARTOTŲ AUTOMOBILIŲ PREKYBA

Neptune Motors Inc.

6516 South Western Avenue
CHICAGO, ILL. 60636
Telef. — 925-5121
Išsimokėjimai mažų nuosimčių
per banką.

Atdara kasdien: Pirm. — Penktad. —
9 iki 9 v. vak. Šeštad. nuo 9 iki 5
v. vak., Seimad. 11 iki 5 v. vak.

Parūpinam. automobiliai pagal
klientų reikavimą.

B A N G A

TV — Radio — Stereo
Pardavimas ir taisymas
2740 W. 63rd Street
Tel. — 434-0421
P. Rudėnas — K. Šimulis

no eksperto Vincent Price vadovaujamas šios kompanijos meno reikalų skyrius yra nupirkęs ir daugiau lietuvių menininkų darbų, kuriuos šiai parodai dar nespėta įrengti, bet kurie greitai bus rodomi kituose Amerikos miestuose SEARS ruošiamose meno parodose. Kompanija yra įsigijusi: Z. Sodeikienės 8 darbus, Vl. Valčiūčio — 4, N. Banienės — 4, D. Verbickaitės — Ancevičienės — 2 ir Edv. Valaičio — 6 akvareles.

Sąžiningas Patarnavimas
REAL ESTATE — INCOME TAX,
DRAUDIMO IR KT. REIKALAIŠ
**A. & L. INSURANCE AGENCY
AND REALTY**
A. LAURAITIS
4645 S. Ashland Ave., LA 3-8775
(Currency Exchange patalpose)

dvių lietuvių darbus: čikagiečio Valentino Ramonio ir kanadiečio Viktoro Bričkaus. Me-

PLANINGAS TAUPYMAS MOKA GERUS DIVIDENDUS! PRADEK TAUPYTI ŠIANDIEN!

Paskolos, perkant namus, daromos ilgais terminams
ir žemais nuosimčiais mėnesiniais išsimokėjimais.
Dėl visų informacijų, kreipkitės į

MUTUAL Federal SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION OF CHICAGO
2212 WEST CERMACK RD. — CHICAGO — VI 7-7747
OFFICE HOURS: Monday, Tuesday, Friday 9 to 4;
Thursday 9 to 8; Saturday 9 to 1; Wednesday closed.
JOHN J. KAZANAUSKAS, President

GARDZIAUSIA DUONA—BULKUTĖS—SAUSAINIAI—TORTAI

KOKIA GALI BŪTI GERESNĖ DOVANA ŠVENTĖMS JŪSŲ GIMINĖMS USSR,

Jei ne gabalas apsiaustui (paltui), eilutei (kostiumui), suknelei geros rūšies gryną vilną arba pusvilnonės medžiagos. Tikrai dabar šventėms sumažintomis kainomis Jūs galite užsakyti neribotą kiekį, be maito ir be kitokių rinkliavų eilutėms (kostiumams) ir suknelėms nesiraukšlėjančius elastiškus audklus, kurie savo rūšimi ir tvirtumu neužleidžia geriausiems užsienio audklams. Didelį pasirinkimą to viso Jūs rasite parodoje salėje, firmos

Podarogifts, Inc.

220 Park Ave. South (kamp. 18-tos gat.),
New York 10003 Telefonas: 226-9547

Ten galite švenčių dovanoms užsakyti automobilius, motociklus, dviračius, radijo priimtuvus, šaldytuvus, sluvamas mašinas, laikrodžius ir daugelį kitokių prekių. Didžiulis pasirinkimas produktų, vyno, delikatesų švenčių stalui. Negaiškite laiko, užsakykite dabar. Aukšta kokybė ir skubus dovanų pristatymas giminėms i namus garantuojamas.

Aplankykite mūsų parodinę salę ir pamatysite žavingo grožio, tvirtumo, puikiai ir išbaigta bei dailiai padarytus USSR gaminius.

Mes žinome, kad dėl ilgo ir tolimo išsiskyrimo Jūsų giminės vis vien Jums artimos ir brangios. Jūsų DOVANA per PODAROGIFTS, INC. jiems parodys, kad jų neužmiršote dabar ir neužmiršite ateity.

Atsiminkite, kad tik firma PODAROGIFTS, INC. yra vienintelė Vnespylytorgo atstovas priimti užsakymus dovanoms.

FRANK'S T.V. & RADIO, Inc.
3240 SO. HALSTED STREET
DIDELIS PASTIRINKIMAS IVAIRIAUSIŲ TELEVIZIJOS,
RADIO, STEREO APARATŲ PARDAVIMAS IR TAISYMAS,
ORO VESINTUVAI — SPALVOTOS TELEVIZIJOS APARATAI
Telef. — CA 5-7262

4½% 5%
current dividend on investment bonus
4½% DIVIDENDŲ MOKAMA PAGAL VISAS TAUPYMO SĄSKAITAS.
Už 1 metų investavimo bonus mokama 4½% dividendų kas pusmetį ir dar išmokama po ½% už kiekvienus metus i metams praėjus.
BRIGHTON SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION
4071 ARCHER AVENUE, CHICAGO 32, ILLINOIS
Valandos: Pirmad., Antrad., Penkt. ir Šeštad. 9 v. r. — 4:30 p. p.
Trečiad. uždaryta; Ketvirtad. 9 v. r. — 8 v. v.

Petkus

TEVAS IR SŪNUS
MARQUETTE FUNERAL HOME
TRYB MODERNIOS KOPLYČIOS
2533 West 71st St. Telef. GRavehill 6-2345-6
1410 S. 50th Ave., Cicero. TOWnhall 3-2108-09
AIKSTĖ AUTOMOBILIAMS STATYTI

PIRKITE DABAR TIESIOG NUO
MR. NELSON
SAVININKO
**SAINT CASIMIR
MONUMENT CO.**
3911 West 111th Street
Didžiausias Paminklams Planų
Pasirinkimas Visame Mieste
Telef. — CEdarcrest 3-6335
Vienas blokas nuo kapinių

EUDEIKIS

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIUS
TRYB MODERNIOS KOPLYČIOS
4605-07 South Hermitage Avenue
Tel. YA 7-1741-2
4330-34 South California Avenue
Telefonas LA 3-0440 ir LA 3-9852

MAZEIKA & EVANS FUNERAL HOME

THREE
AIR-CONDITIONED CHAPELS
Parking Facilities
6845 SOUTH WESTERN AVE. REpublic 7-8600

GUŽAUSKŲ BEVERLY HILLS GELINČIA
Geriausias gėlės dėl vestuvių, banketų laidotuvių
ir kitų papuošimų
2443 West 63rd STREET
Telef. PR 8-0333 PR 8-0334

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

Lietuvių Laidotuvių Direktorių Asociacijos Nariai
STEPONAS C. LACKAWICZ
2424 W. 69th STREET Tel. REpublic 7-1213
2314 W. 23rd PLACE Tel. VIRginia 7-6872
PETRAS BIELIONAS
4348 S. CALIFORNIA Tel. LAfayette 3-3572
ANTANAS M. PHILLIPS
3397 LITUANICA AVE. Tel. YArds 7-3401
POVILAS J. RIDIKAS
3354 S. HALSTED STREET Tel. YArds 7-1911
LEONARDAS F. BUKAUSKAS
10821 S MICHIGAN AVE. Tel. COmmodore 4-2228
JURGIS F. RUDMIN
3319 S. LITUANICA AVE. Tel. YArds 7-1138 — 1139
VASAITIS — BUTKUS
1446 S. 50th AVE. CICERO, ILL. Tel. OLYmpic 2-1003

Moterų Gyvenimas

Redaguoja St. Semėnienė, 6507 S. Troy St., Chicago, Ill., 60629
Tel. 925-5988

KILNUS PASIŠVENTĖLIŲ DARBAS VARGO LAUKĖ

Lietuvos Dukterų draugijos valdyba spalio 22 d. posėdyje pabrėžė, kad tik glaudus visos draugijos narių bendradarbiavimas gali duoti tokių gerų vaisių.

Nuoširdžiai dėkoma visoms narėms už bendradarbiavimą. Pirmininkė išreiškė ypatingą padėką koncerto - baltos rengimo komisijai, kurios vadovėms ir draugijos mecenatams.

Posėdyje buvo plačiai nagrinėjamos šelpiamųjų problemos ir sunkumai, surišti su šelpimo darbu. Beveik nėra dienos, kad kas nors iš draugijos nesikreiptų su koku nors prašymu, o kiek išgalės leidžia, draugija stengiasi tuos prašymus patenkinti. Sėpmiamieji yra jauni, seni ir pusamžiai žmonės. Vargas, lyg koks ruletės mėgėjas, pasuka savo ratą ir čiumpa žmogų, prie kurio jo ratas sustoja.

A. Rimienė ir E. Rožėnienė sutiko prižiūrėti šalpos darbą, priimančios šalpos vadovų pareigas. Jų tikslas yra suorganizuoti glaudesni šalpos darbą, pakviečiant kiekvienam šelpiamam tiesioginę globėją.

A. Rimienė ir E. Rožėnienė yra ypač pasižymėjusios gerose darbuose nuo pat draugijos įsikūrimo laikų. A. Rimienė išrūpino daugelį nepajėgumo bei senatvės pašalpų. E. Rožėnienė aukoja daug laiko ligoninių bei neturtėlių lankymui, nuveždama jiems asmeniškai maisto, rūbų, pinigų bei šiltą paguodos žodį.

A. Rimienė papasakojo apie įvairius sunkumus, su kuriais ji susiduria, besirūpindama pašalpomis.

Vargas, kai žmogus pasirošęs laidotuviams

Pavyzdžiui, vienas senelis neturi absoliučiai iš ko gyventi, tačiau miestas neduoda jam pašalpos, kadangi asmuo turi savo laidotuvių pasidėjęs pinigų. Joku būdu ji negali tą senuką įtikinti, kad jis pavestų užšaldyti laidotuvių sumą laidotuvių direktoriui arba kitam

patikimam žmogui, kuris su tais pinigais jį tinkamai palaidotų. Su kūdikiška ir liguista baimė sėnukas tų pinigų, kuriuos jis šiaip taip susitapė savo pomirtinei kelionei, niekam nenori patikėti, o tuo tarpu, dabar būdamas dar gyvas, neturi iš ko gyventi.

Tokių ir panašių atsitikimų yra ne vienas. Šalpos darbas yra labai nedėkingas. Retai šelpiamieji bendradarbiauja su norinčiomis padėti draugija. Draugija vadovaujasi vien tik žmoniškumo jausmais ir šelpiamajame mato tik gyvą žmogų, kuriam reikalinga pagalba. Draugija nesidomi jo praeitimi ir neteisia nelaimingojo. Taipogi nekreipia dėmesio į jo būdo ypatybes. Draugija visur mato vien tik žmogų, kuris šandien dar gyvas ir kuriam šandien reikia maisto, rūbų, pinigų ar kitokios artimo globos.

Toliau buvo skaitomi laišukai. Nuoširdus Amerikos Lietuvių Bendruomenės centro valdybos pirmininko J. Jasaičio sveikinimas padarė susirinkusioms mamams labai širdingą. Taip pat buvo perskaitytas laiškas draugijai iš buvusios draugijos pirmininkės B. Dikienės.

Balto atsisaukimas į Lietuvos Dukterų dr. J. J. prašant stoti ir rinkėjų eiles vėjus metu, priimtas teigiamai. Reikia pažymėti, kad Lietuvos Dukterų dr. J. J. glaudžiai bendradarbiauja su Baltu, remdama jo veiklą užsieniuose, o Baltas ypatingais atsitikimais suteikia vietinę finansinę paramą ten, kur Lietuvos Dukterų dr. J. J. išdais yra per silpnas išlaidoms padengti.

Draugijos kapelionas kun. dr. F. Gureckas perskaitė laišką, gautą iš Springfieldo, kuriuo sveikinamas draugijos darbo ištvėrimumas bei ryžtingumas. Tame laiške draugija pavadinta "Lithuanian Daughters of America" - Amerikos dukros lietuvės. Tai buvo paprasta klaida, tačiau skamba labai šiltai. Atrodo, kad draugijai yra skiriamas tam tikra vieta JAV, se ir ji lyg atlieka dalį tos labdaringos misijos, atliekamos JAV-bių plačiame pasaulyje.

Posėdis buvo užbaigtas kavutės ir bendru nuomonių pasidalinimu.

Irena Pacevičiūtė
Romas Moderniojo meno muziejus (Palazzo Braschi)

IS MOTERŲ PASAULIO

★ Lietuvių JAV kraujo bankų sąjungos metiniame suvažiavime. Dvi dienas - septynių metų - SSC, Šv. Kryžiaus ligoninės laboratorijos viršininkė, ir Ona Daukšienė, Englewoodo ligoninės kraujo banko vedėja, dalyvavo miniamame suvažiavime, kuris įvyko rugsėjo 14 d. Americana viešbutyje Miami Beach, Fla. Sesuo Teresė buvo pagerbta pažiausio taut. rūbo parada bei kvietimu sukalbėti invokaciją sąjungos metinio banketo metu. Po suvažiavimo seselė Teresė ir O. Daukšienė lankė "Dade" laboratorijos kursus Miami, Floridoje. Ten jos abi gilino savo žinias apie žmogaus kraujo grupes bei kraujo transfuzijas. Šiems kursams lankyti joms buvo skirtos stipendijos iš Cooperative Blood Replacement Plan.

★ Marija Kriaučiūnienė ir Elena Kučiūnienė, Lietuvių Moterų klubų federacijos Chicago klubo pirmininkė ir vicepirmininkė, suruošė tautodailės parodėlę amerikiečių "The World on Parade" parodoje YWCA, 1001 N. Dearborn. Peritą sekmadienį paroda buvo stebima įvairių tautų lankytojų. Iš viso dalyvavo 48 tautos. Atsilankė ir klubo garbės narė Juzė Daužvardienė. Parodėlėje, kuri susilaukė labai didelės žiūrovų dėmesio, buvo išta: audiniai, tautiški rūbai, gintaras, juostos, medžio drožiniai, šiaudiniai, taut. rūbai, lėlės, margučiai ir kit.

★ L. D. K. Birutės dr. J. J. šandien rengia savo šaunų balių O. D.

Western Ballroom salėje 8 val. vak. Programoje dainuos buv. Chicagoje išrinkta Lietuvos gražuolė "Miss Lithuania" socialistė Genė Antanaitytė-Ugianskienė. Ji pati yra karininko žmona - aviacijos kapitono Romo Ugianskio. Akomponuoja jaunas muzikas M. Motekaitis. Pagirtinos birutininkės, kurios, nesivaikydamos svetimosios pravedė gražiausio taut. rūbo parada bei apdovanojimą, o dabar surandamos įvairių jaunų žmonių meninių jėgų. Jaunimas visose srityse: mene, moksle, kultūroje turi būti skatinamas bei traukiamas lietuviškos veiklos.

★ Birutė Balčiūskaitė dalyvavo 28 tautų paradoje. Carson Pirie Scott & Co., didžiulė kompanija, surengė savo "Import Days" progą parada Chicago vidurmiestyje. Buvo pakviestos 27 tautos. Kompanijoje dirbančių lietuvių rūpesčiu, ypač vienos Lietuvos Dukterų dr. J. J. narės pastangomis, pakvietimas narės išrūpintas ir Lietuvai, nors ji ir negali tarp laisvų tautų savo importu pasigirti.

Lietuvos Dukterų dr. J. J. su manios pirm. E. Kučiūnienės pastangomis buvo surasta ir lietuvių - stud. B. Balčiūskaitė, tos pat dr. J. J. narės Birutės Briedienės duklė.

★ Inžinierių žmonių klubas šiandien rengia tradicinį pobūvį inžinierių ir architektų šeimanių narių visa valdyba: O. Šiaudienė, B. Sekmokienė, S. Gelžinienė ir A. Urbutienė.

★ Aktorė Alė Kežėlienė, kap. A. Balčiūskaitė, praves programą birutininkių baliuje ši vakarą.

PRIETARAI IR HIPNOZĖ

N. BUTKIENE, Reading, Pa.

Daug įvairių prietarų būna visur ir visada, ypač necivilizuotuos kraštuose. Kaip žinoma, Afrikos vidury yra didžiausias pasaulio dykuma - Sachara. Todėl nemaža misionierių ir įvairių ekspedicijų žuvo nuo karšto tropikinio klimato, o taip pat nuo plėšrių žvėrių ir laukinių gyventojų.

Po paskutinio Pasaulinio karo atsiranda nemažai ir turistų, kurie domisi naujai pakylančiais kraštais, nepriklausomomis valstybėmis.

Paslaptingas ežeras

Patirta, kad Pietų Afrikoje yra vienas ežeras, vardu Fundudzi. Artimesnių vietovių gyventojai niekuomet nelanko šio ežero. Jie net nežino, kaip prie jo prieiti, bijodami apie jį net kalbėti. Jie girdėjo, jog vanduo šitame ežere yra užburtas ir, jei kas panorės tame vandeny pamerkti savo kojas arba bent gurkšnelį jo išgerti, tuoj mirs.

Bet baltosios rasės mokslininkai netiki jokiai gasdinimui ir mėgsta viską patys patirti ir išaiškinti. Jeigu nepavyksta pirmam smalsuoliui, tuoj atsiranda

daug kiti. 1953 metais du angliai Alan Ellis ir Bill Klepton nuvažiavo apžiūrėti šio užburtą ežerą. Jie pasiėmė du tuščius butelius, kuriuos pripildė vandeniu iš to užburtą ežero, ir butelius stipriai uždarė kamščiu, pasiimdami juos su savim. Kartu jie stebėjo to ežero vandens spalvą, kuri buvo tamsi kaip rašalas, nemalonus kvapo, be to - ežere dar buvo pilna krodžių.

Po kiek laiko jiems buvo įdomu pažiūrėti, kaip vanduo atrodė buteliuose. Ir buvo nepaprastai nustebinti. Buteliuose nerado nė lašelio vandens. Nors kamščiai buvo savo vietose, bet vanduo išgaravo. Vienas smalsuolių norėjo grįžti ir vėl pripildyti butelius, bet kitas jau užsikrėtė burto baimė.

Tais pačiais metais nuvažiavo kita pora - vienas profesorius Bernsaid su savo asistentu William Turerom. Jie pasiėmė su savim įvairių rūšių indų ir visus pripildė anuo vandeniu. Stipriai ir rūpestingai visus užkėlimdami. Profesorius net įkėlimams ir ežerą ir aplaizė šio savo pirštą į ežerą ir aplaizė, vanduo turėjo tikrai biauškoni. Po to jie kiek atsitolino nuo ežero, pasiliko lauke nakvoti. Naktį jie išgirdo, lyg šampano butelis būtų atidaromas. Tada jie apžiūrėjo visus savo indus, nė vienas nebuvo atidarytas, bet juose jau nebuvo nė lašelio vandens. Jie tuoj grįžo prie ežero, vėl pripildė visus indus, bet rezultatas buvo tas pats, vanduo vėl išgaravo. Profesorius greit susirgo vidurių uždegimu ir mirė be sąmonės.

Keistos nelaimės Afrikoje

1954 metais viena medžiotojų grupė netikėtai priariotino prie to ežero ir vienas medžiotojui užėjo noras užmušti ten bent vieną krokodilą. Jis atėjo prie kranto ir jo draugai matė, kaip jis leido vieną kulka po kitos, bet nė sykio nepataikė į krokodilus. Staiga jis kažkuo susidomėjo ir nustojo šaudyti, o tuo metu užpakaly jo pasirodė didelis krokodilas. Jo draugai pradėjo rėkti, norėdami jį perspėti, ir ėmė patys šaudyti į krokodilą. Bet anas medžiotojas stovėjo kaip apstulps, net neatsigrėždamas, kol buvo krokodilo sudraskytas.

Tada jie atsiminė dar pasakojimą apie du brolius. Tai įvyko 1947 m. Du broliai ūkininkai panorėjo įrodyti, kad nereikia tikėti prietarais ir, pasiėmę su savim laivelį, nuėjo prie ežero. Vienas jų atsisėdo į laivelį, kitas stovėjo ant jo. Viena iš jų nuplaukė į ežerą vidurį. Staiga laivelis sustojo, kaip prikaltas vietoje, ir per trumpą laiką pasinėrė su žmogumi į vandenį. Atrodė, lyg kažkas kas jį trauktų apačion. Jo brolis, šios nelaimės liudininkas, grįžo pušiau pamisęs.

Šiandien mokslininkai galvoja, kad reikia suruošti rimtą ekspediciją šiam ežerui ištirti, nes rezultatai gali būti labai naudingi mokslui.

Hipnotizmas

Panašiam ligoniui ateina darbari pagalba hipnotizmas. Tiesa, hipnozė atsirado dar XVIII amžiuje. Pirmas hipnozės mokslininkas buvo Franz Mesmer Austrijoje, kuris studijavo mediciną ir teologiją, įsitikindamas savo "jėga", kaip jis ją pavadino "gyvilio magnetizmas", su kuria jis išgelbėjo daug nepagydomų ligonių. Bet po kelių skandalų dėl nepavykusių eksperimentų jis buvo ištremtas iš Austrijos, o Prancūzijoje jam net buvo uždrausta praktikuoti kaip gydytoji.

Atrodo, kad mokslas - "gyvulytė" ir šis mokslas - "gyvulytė" magnetizmas". Bet atsirado nemaža pasekėjų, pakeičiant tik jo vardą ir vadinant jį hipnoze. Dabar hipnozė jau pripažįstama kaip legali medicinos priemonė. Ja naudojamos operacijos metu, mažinant gimdantių moterų skausmus, o ypač ligoniams, mirštantiesiems nuo vėžio ligos. Prie morijaus tokiu atveju kūnas greit pripranta, ir reikia nuolat didinti jo dozę. Todėl dabar morijui čia pakeičia hipnozė.

Kolumbijos universitetas įvedė net privalomą hipnozės mokslo studentams, kurie studijuja mediciną. Didžiausias specialistas hipnozės yra Kolumbijos universiteto profesorius - psichiatras Herbert Spiegel. Bet ir jis reikalauja būti atsargiam su hipnoze. Užmigdyti gali beveik kiekvienas, nėra sunku greitai to išmokyti, liepdamas pacientui, kol jis užmigs pakartotinai skaityti iki trijų arba žiūrėti neatsitraukus į vieną nurodytą tašką, bet nelengva pridinti iš hipnozės transo.

Prof. Spiegel pasakoja, kad jis buvo pakviestas prie nelaimingos moterės, kurią tik vienas sugebėjo užmigdyti, bet užmigo kaip, ar nebesugebėjo jos prižadinti. Ji labai kentėjo, kol dr. Spiegel iš naujo ją užmigdė, kad galėtų normaliais metodais ją prikalinti. Kaip sako šis specialistas, kai lazda turi du galus, taip ir hipnozė gali vieną išgelbėti, o kitą į karstą nuvaryti. Dėl to dabartiniai psichiatrai naudoja hipnotizmą labai atsargiai ir tik specialius atvekus.

Elizabeth Arden kūryba. Elizabeth Arden kūrėjas Pablo išėjo į viešumą su nauja technika, kreipdamas dėmesį į akis. Tik nežinia, kas labiau stebina, - ar akys, ar plaukai?

Lietuvių JAV kraujo bankų sąjungos metiniame suvažiavime. Nuo kairės: "Dade" laboratorijos kursų dalyviai iš įvairių Amerikos valstybių. Antra iš kairės - Ona Daukšienė, o ketvirta - seselė Teresė. Viduryje antros eilės stovi dr. Griffiths, "Dade" laboratorijų vyriausiasis direktorius.

Yra baisu, vien pagalvoti apie moteris kuniges

Prasidėjusios kalbos apie "moteris kuniges" privertė vieną katalikų kunigą "sudrebėti".

O jau mintis apie "moteris vyskupas" jį "baimina".

Prel. Charles Owen Rice pareiškė savo mintis spaudoje - "Pittsburgh Catholic". Jo mintis perspausdino "The New World".

Moterys kunigės! Tat reikėtų ir moteris vyskupas!! - jis rašė. Tai daugiau galios, negu kad geroji moteris norėtų, negu normaliai silpna moteris turėtų gauti.

"Moterys vyskupės visados pyktųsi tarpusavy", rašė toliau prelatas - žurnalistas, "nes jos visados atvyktų visiškai vie-

nodai apsirėdžiusios. O ir stipriai ružava spalva ne visoms vienodai priimtų".

Toliau prelatas klausia, kodėl nepalikti visus reikalus taip, kaip dabar yra.

"Moterys, tikrumoj, yra patenkintos", jis teigia, "ir visai nenori lygybės Bažnyčioje. Jos visai nenori būti vedamos dvaisniai, ar koku kitu būdu, moteriškos o giminės. Yra savaimė ašku, išmėty, bet dauguma jų yra laimingos tokioje situacijoje, kokia dabar yra."

Prelatas pasiaiškino nieko neturįs prieš moteriškąją giminę, netgi, priešingai, kai kurie jo geriausi draugai yra moterys.